

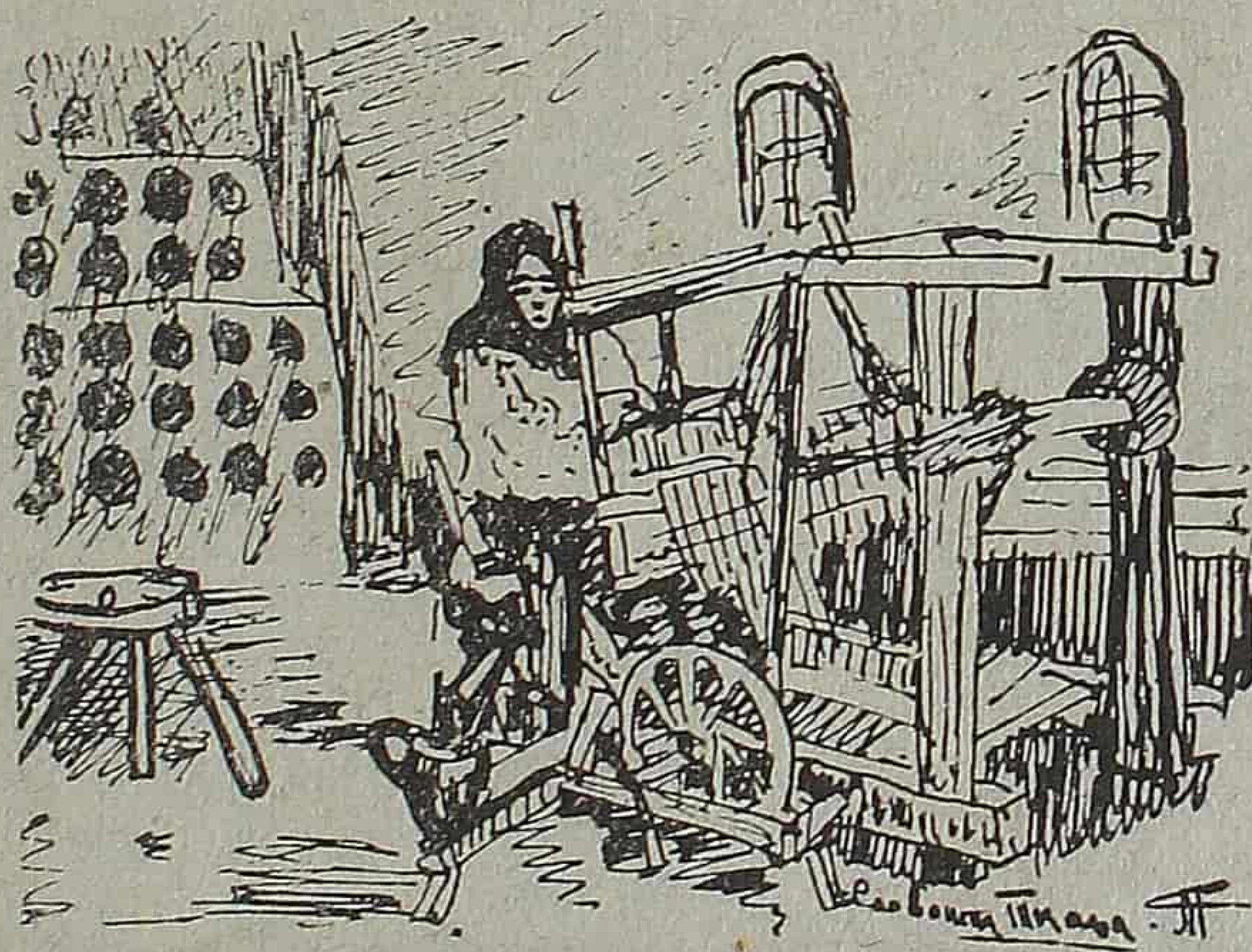
Poštarina plaćena u gotovu.

JUGOSLOVENSKI

ROTAR

BEOGRAD

BROJ 9 • MART 1938 G.

Sadržaj: Deveto pismo guvernera St. K. Pavlovića.

Članci: Poslanica počasnog pretsednika Pavla Harrisa prilikom 25 godišnjice Rotarstva. — Poslanica Dr. Maurice Duperreya, pretsednika R. I. — Pismo pretsednika R. I. našem guverneru, — George Hager, kandidat za pretsednika R. I. za 1938-39. — Dr. Ivan Slokar, kandidat za guvernera 77 distriktu R. I. — Pretsednik R. I. Maurice Duperrey u Jugoslaviji. — Rotarstvo u Italiji od Drag. Price (R. K. Beograd) — O prijateljstvu i drugarstvu od Nikole M. Vukčevića (R. K. Dubrovnik) — U spomen Kapetana Vico Miloša (R. K. Dubrovnik) — O holandsko-jugoslovenskoj Trgovačkoj komori od Steve Koena (R. K. Beograd) — Rotarstvo Velike Britanije i Irske od Dr. Vj. Meichsnera (R. K. Beograd) — Troškovi automobilizma s obzirom na naše ceste od Ing. V. Damaška (R. K. Varaždin) — O cementnoj industriji i njenom značaju od Alekse Steinerja (R. K. Vukovar)

Iz rotarskog sveta:

Čehoslovački 66 distrikt R. I. — Rad nekih čehoslovačkih klubova.

Iz našeg distriktu:

Promene u članstvu. — Rotarska odlikovanja, radosti i žalosti. — Rotarski hoteli — Statistika pohađanja — Oglasi.

TVORNICA ŠEŠIRA

ARMIN ROTH SUBOTICA

UTEMELJENA 1889, GODINE

Proizvodi 7200 šešira i 2800 kapa i kačketa tjedno — Šeširi od vune, filca (zečje dlake), velura i lodona — Kačketa za sport i za putovanje — Učeničke i matroske kape — Šeširiće za decu — Baret (bere) kape

ZAPOSLUJE 200 RADNIKA

Čekovni račun Jugoslovenske udružene Banke kod Pošt. štedionice u Beogradu br. 51036 / Cena 144 din. godišnje / Pojedini br. staje 12 dinara

IZLAZI KRAJEM SVAKOG MESECA

Deveto pismo Guvernera

PRETSEDNICIMA I TAJNICIMA SVIH KLUBOVA

Beograd, 25 marta 1938

Mila braćo,

1. **Pretsednik R. I. u Beogradu i Nišu.** 2. ovog meseca Beogradski rotari klub imao je najveću rotarsku čast da u ime 77 distrikta dočeka, oduševljeno primi i svojski ugosti predsednika R. I., brata Maurice Duperrey-a i njegovu svojetljivu i otmenu suprugu. G-đa Duperrey neumorno i požrtvovano prati svoga muža u njegovom poduhvatu obilaznja svih većih rotarskih centara sveta.

Naš je distrikt imao ove godine vrlo izuzetnu čast da predsednik R. I. poseti pokraj prestoničkog još jedan klub. Niš je bio taj srećni klub u kome su se predsednik i G-đa Duperrey zadržali 24 časa, idući za Sofiju, u povratku iz Atine.

I Beograd i Niš učinili su sve da se visoki i mili gosti što prijatnije oseće u jugoslovenskoj sredini.

Zahvaljujući gostima na ukazanoj nam izuzetno velikoj pažnji, čestitam beograđanima i nišlijama na pruženom rotarskom gostoljublju.

2. **Uskršnja čestitka.** Kako će do izlaska idućeg broja proći praznici to vam, kao i svoj braći, šaljem još sada tople čestitke i najlepše želje za sve vas, kao i sve one koji su vam mili i dragi. Hristos vaskrse!

3. **Kandidacija guvernera za 1938-1939 godinu.** Rotari Klub Ljubljana kandidovao je brata Dr. Ivana Slokara, generalnog ravnatelja „Trboveljske premogokopne družbe“ D. D., za guvernera našeg distrikta za iduću rotarsku godinu. Kako je dosada ovo jedina kandidacija, i kako po svemu izgleda da drugih i neće biti, izgledi su da ćemo ovoga puta novoga guvernerskog kandidata izabrati aklamacijom.

4. **Distriktna konferencija.** Nadam se da će ovogodišnja distriktna konferencija u Beogradu biti 100% posećena. Naročito je neophodno da na nju dođu svi oni članovi koji, sem konferencija održanih u njihovom mestu, nisu prisustvovali još ni na jednoj god. konferenciji. Preporučujem da se jedan od idućih sastanaka naročito posveti propagandi za dolazak, ističući važnost i korist od učestvovanja na ovim konferencijama.

5. **Pretsednik R. I. i g-đa Duperrey u Nišu.** Zbog nagomilanosti materijala u ovom broju, opširan izveštaj o bavljenju Pretsednika R. I. i G-đe Duperrey u Nišu doneću u idućem broju našeg časopisa.

6. **Zvanične posete.** Od poslednjeg svoga pisma učinio sam zvanične posete R. K. Skoplje, Bitolj, Maribor, Varaždin i Slavonski Brod. Sem toga prisustvovao sam prijemu pretsednika R. I. i G-đe Duperrey u Beogradu i Nišu. Ovo je bila prilika da se lično upoznam sa mnogom braćom, koju dosada nisam poznavao, i da izbliže vidim rad i ovih klubova. Srećan sam da su utisci i sa ovog putovanja ne može biti bolji.

7. **Novi časnici.** Molim da mi se odmah po održanoj godišnjoj skupštini dostave imena novoizabranih časnika za iduću rotarsku god.

8. **Sastanak pretsednika i tajnika.** Po preporuci Središne uprave R. I. ovogodišnji sastanak pretsednika i tajnika neće se održati istovremeno sa godišnjom konferencijom, već septembra o. g., po povratku novog guvernera sa Međunarodne konvencije u San Francisko. Nalazi se da je ovo doba pogodnije, jer je u to vreme novi guverner još pod svežim utiscima održane konvencije i nastupajućim pretsednicima i tajnicima može doneti nove podatke, odluke i upustva.

9. **Mesto iduće konferencije našeg distrikta.** U vezi moje odluke iz prošlog moga mesečnog pisma, javili su mi se dosada Zagreb i Subotica. Zagreb predlaže da se u buduće sve naše distriktne konferencije drže u mestu prebivanja guvernera. Subotica nudi svoje gostoprimstvo i moli da se iduća distriktna konferencija (1939) održi u Subotici.

10. **Omladinski logor u Zlarinu.** Zbog zadocnelog poduhvata prošle godine, nije se mogla ostvariti zamisao austrijsko-jugoslovenskog Malog komiteta da se u Zlarinu kod Šibenika organizuje naraštajsko logorište za sinove 77 i 73 distrikta. Dosada je R. K. Šibeniku stiglo 10.236,50 d. doprinosa od 12 naših klubova. Po ovom pitanju biće naročitog govora na ovogodišnjoj konferenciji u Beogradu.

11. **Administrativna odocnjavanja.** I pokraj svih opomena, iz pojedinih klubova stalno mi stižu i suviše dockan bilo zapisnici sa nedeljnih sastanaka, bilo izveštaji za Jugoslovenski Rotar, bilo izveštaji o mesečnoj frekvenciji, bilo sve troje, „da ne kriva ni tamo ni amo!“ I ovaj je broj odocnio samo zato što mi pojedini izveštaji nisu na vreme stigli.

Već je skoro vreme da se rastajemo, a mi se još proganjamo oko ovih sitnica koje mi čine velike smetnje.

U buduće gledaču da časopis na vreme izađe bez obzira jesu li

mi ili ne stigli svi izveštaji. Ovo je u isto vreme i poslednja opomena koju upućujem.

12. **Promena mesta rotarskih sastanaka.** R. K. Stara Kanjiža: sastanci u Hotel Molvai, ponedeljnikom u 19.30 čas. R. K. Subotica: sredom u 20 čas. u Restaurant Lloyd.

13. **Pretstavnik R. I.** Za iduću našu distriktnu konferenciju (7 i 8 maja u Beogradu) Pretsednik Duperrey odredio je za izaslanika R. I. Dr. Otto Böhlera iz Beča, člana komiteta za ekspanziju R. I.

14. **Guverner 73 distrikta.** Franz Schneiderhan saopštava, u svo- me guvernerskom pismu za januar, da je počasni član Rotari kluba Beč, Frank Molloy priložio za tri godine po 50 engl. funti. Ova će se suma upotrebiti kao „stipendija bečkog R. K. za putovanja“. Dobijaće je mladići od 16—19 godina, pod uslovom da su pretstavnici omladine siromašnih roditelja. Putovanje je šestomesečno u cilju upoznavanja stranih naroda i prilika u kojima žive.

15. **Dečija Nedelja.** Prema odluci Odbora za brigu o mladeži, u svima R. K. prvu nedelju maja meseca treba posvetiti deci.

Ovaj je pokret započet u R. K. New-York pre 18 godina, a docnije se proširio i na celu Ameriku i Kanadu da bude docnije prihvaćen i u Engleskoj, Australiji, Kini, Japanu itd.

Najtoplije preporučujem da se i u našim R. K. povede ova akcija za našu decu.

16. **Austrijski R. K.** Zbog prisjedinjenja Austrije nemačkom Reich-u, 18 marta 1938 raspustili su se svi R. Klubovi u Austriji.

Za veliko je žaljenje što su austrijski klubovi našli za potrebno da raskinu veze koje su spajale austrijske rotare u drugarskom osećanju sa rotarima drugih naroda i što se u isto vreme lišili uživanja koje su im pružali nedeljni sastanci njihovih klubova.

Zbog ovog istupanja moraju se iz svih rotarskih spiskova izbrisati svi austrijski klubovi i prestati svaka dalja veza sa njima.

Žaleći za dobrim rotarskim drugovima ja im upućujem toplu želju za svako dobro.

Svima toplo rotarsko pozdravlje

St. K. Pavlović

ROTARSKÉ RADOSTI. — Br. Zorko Šašek, član R. K. Karlovac, proslavio je svoje svaatove početkom januara o. g. — Brat Ljudevit Szinicz, član R. K. Osijek venčao se 23 februara o. g. sa kćeri brata Speisera (R. K. Osijek). — Brat Tomi Maksimoviću (R. K. Vukovar) rodio se drugi sin. — Ing. Vjera, ćerka br. Josipa Kabelaća (R. K. Osijek) vjenčala se 19 februara o. g. sa ing. Franjom Lerche-om u mestu Kladruby na L. u Čehoslovačkoj. — Naša bratska i iskrena čestitanja.

POSLANICA ZASLUŽNOG I POČASNOG PRETSEDNIKA PAULA HARRISA, NAŠEG OSNIVAČA, PRIGODOM 25-GODIŠNJICE ROTARSTVA

Dragi moji prijatelji rotari,

dozvolite mi da vas svesrdno pozdravim prilikom 33 godišnjice Rotarstva!

Jedna trećina veka svakako nije tako velika stvar u životu poslovnih ljudi, ali razvitak Rotarstva za ovo kratko vreme ohrabruje nas mnogo više. Rotarstvo je još dosta usamljeno u svojim naporima da sistematski sprovede međunarodno sporazumevanje, ali to neće biti nakon dalje 33 godine kada će Rotarstvo imati bezbroj članova i pristalica.

Sunce nikada ne zalazi nad Rotarstvom. Svi kontinenti i mnogo rasutih ostrva po morima povezani su njegovim neraskidljivim vezama. Povratak varvarstvu, prouzrokovano ratom, biće sve ređi i ređi uporedo sa razvitkom sporazumevanja među narodima. U tom cilju Rotarstvo želi da prigrli sve nacije i da ih ujedini u jednu veliku porodicu, čiji će članovi raditi zajedno prema svojoj najboljoj volji i zadovoljstvu, zajedno prema božanskom planu koji je stvoren humanošću.

Živeli, braćo rotari na celom svetu!

Paul Harris

POSLANICA BR. MAURICE-A DUPERREY-A, PRETSEDNIKA R. I.

Da je Rotarstvo upisalo u svoje statute samo reč „Prijateljstvo“, to bi već bilo dovoljno. Za vreme antičkih Grka i Rimljana prijateljstvo je bilo predmet kulta javnosti. Danas ono izgleda samo kao jedna vrлина prepuštena divljenju mase.

Prijateljstvo je osnovni princip Rotarstva. Pošto su došli do saznanja da lični interes daje potstreka najvećem delu rada naših savremenika i da je lični interes uzrok tolikih zala današnjeg sveta, rotari su preuzeli na sebe odgovornost u borbi protiv egoizma. Nije li njihov princip služenja amblem prijateljstva?

To prijateljstvo je osnova celokupnog rotarskog rada i na njoj rotari pokušavaju da stvore malo harmonije u našem neuravnoteženom svetu. Bitni detalj rotarskog prijateljstva je u tome što je ono međunarodno: to prijateljstvo ne poznaje granice. Spona rotarskog prijateljstva ujedinjuje nas sa svima rotarima na svetu, a mi smo svi mogli da se uverimo kakvom su ljubaznošću primani strani rotari u našim klubovima.

Šta više, u poremećenim okolnostima i odnosima rotarsko prijateljstvo je u stanju da prebrodi velike teškoće. Primeri su mnogobrojni, mnogobrojniji nego što možemo i da pretpostavimo, a to je usled toga što ličnosti, kojima pripada zasluga za najlepša dela, usled skromnosti ostaju anonimne.

Prijateljstvo, a naročito ono koje postoji između ljudi raznih zemalja, jeste jedna veoma nježna biljka koju treba negovati brižno, jer

je poželjno da ona cveta. Ljudi koji su jedni drugima tuđi neće nikada biti u prijateljskim odnosima ako već pri prvom susretu razgovaraju o svojim specijalnim pogledima i mišljenjima. Potrebno je u prvom redu gajiti prijateljstvo koje se temelji na gledištima i u nazorima koji su nama svima zajednički. Zato u Rotarstvu mi se klonimo svega onoga što razjedinjuje ljude a tražimo sve ono što ih ujedinjuje.

Sve ono što međunarodnim prijateljstvom postaje moguće ne može da bude ostvareno ako svaki rotar lično ne stvara međunarodne kontakte. To osobno pregnuće i rad stvara kolektivni rezultat.

Meseca marta 1936 god. Evropski savetodavni odbor doneo je jednu rezoluciju koja zaslužuje da je znaju svi rotari na svetu. Ta rezolucija glasi ovako:

„Članovi Evropskog savetodavnog odbora, koji su se sastali u Zürichu baš u vremenu zle volje, sumnjičenja, straha, nepravde i pretnji ratom, čiji rezultat je sve ono što smo maločas spomenuli, izjavljuju jednoglasno da ujedinjeni u osećanju rotarske dobre volje i prijateljstva veruju da međunarodna pravda, a preko nje i međunarodni mir, može da se održi samo dobrom voljom i sporazumom među ljudima raznih narodnosti i pozivaju svoje drugove rotare u Evropi i na celom svetu da se u tome ujedine i da lično porade da se ponovo učvrsti njihova dobra volja i želja za sporazumom, a svojim primerom da potstiču ljudski rod u unapređivanju i obezbeđenju ovog pravičnog i trajnog mira koji želi ceo ljudski rod.”

Ova poslanica nije upućena samo evropskim rotarima. Molim svoje drugove rotare na celom svetu da ovu poslanicu prime k srcu i da još više učvrste sponu koje nas ujedinjuju u jednom međunarodnom prijateljstvu!

Maurice Duperrey, predsednik R. I.

PISMO PRETSEDNIKA R. I. BRATA MAURICE-A DUPERREY-A

Dragi moj Guverneru i rotarski prijatelju,

Gospođa Duperrey i ja vratili smo se očarani sa našeg puta kroz Jugoslaviju i želim da vam ovde rečem koliko su nas dirnule sve one pažnje kojima ste nas obasipali.

U isto vreme pišem i Nj. E. Predsedniku Stojadinoviću, da mu izrazim naše žive osećaje zahvalnosti. Mogu li vas zamoliti da budete moj tumač kod svih rotara vašeg distrikta u izjavi moga najsrdačnijeg pozdrava praćenog izrazom moje duboke blagodarnosti.

Bio sam srećan da konstatujem da je vaš distrikt, pod vašom veštom upravom, bio u punom napredovanju. Dopustite da vam na tome veoma živo čestitam i verujte, dragi moj Guverneru i rotarski prijatelju, u moje najbolje osećaje koji su najsrdačnije odani.

Maurice Duperrey,
Predsednik R. I.

GEORGE C. HAGER

Kandidat za predsednika R. I. za 1938-39.

Novi kandidat Hager ima klasifikaciju: Prodaja građevinskog materijala. On je sekretar najvećeg poduzeća Udruženja konumenata u državi Illinois. On je predsednik izvršnog odbora i direktor federalnih štedionica i zajmodavnog društva u Čikagu. On je član odbora i direktor još mnogih drugih udruženja.

Kandidat Hager rodio se 1 januara 1893 u Bristolu, u državi Tennessee. U mestu rođenja je 1911 završio bakalaurat umetnosti na Kingkoledžu, veliku školu posećivao u Wyndalu i Knoxvilleu. Na univerzitetu države Tennessee završio prava, praktičan pravnik bio u Knoxvilleu. U Svetskom ratu služio u vojsci kao poručnik poljske artiljerije. Danas je major u rezervi. Vratio se posle rata u Čikago i poduzeo se sadašnjeg posla.

U Rotarstvu je prošao sve stupnje časništva. 1927 je primljen za člana R. K. Čikago. Učestvovao u mnogim važnim klupskim odborima. 1931-32 bio je direktor Čikaškog kluba. 1932-33 predsednik R. K. Čikago. Učestvovao u raznim odborima distriktnih konferencija. Član R. I. odbora za unapređivanje fondacija. Direktor R. I., član R. I. izvršnog odbora, član finansiskog odbora R. I. Predsednik odbora za konstituciju i poslovničke R. I. Učesnik mnogih skupova i međunarodnih konvencija. Član zakonodavnog saveta, zvanični predstavnik R. I. na mnogim distriktnim konferencijama.

R. K. Čikago razaslao svima klubovima štampanu kandidaturu rotara Hagera, s napomenom da tu kandidaturu ističe Čikago kao I klub R. I. prvi put za poslednjih 27 godina.

Predsednik R. K. Čikago uputio je našem br. Guverneru ovakvo pismo:

Dragi rotare Pavloviću,

Javljam Vam da će naš odlični član George C. Hager biti kandidovan za predsednika R. I. na konferenciji u San Francisku.

George ne treba da se predstavlja Svetskom Rotarstvu. Njegovo službovanje u čikaškom klubu „Number One“, njegovo veliko iskustvo kao člana Uprave i kao predsednika ili kao člana mnogobrojnih važnih odbora R. I. i njegove druge rotarske delatnosti i službovanja, poznate su dobro svima upravljačima Rotarstva širom celoga sveta, koji su god s njime došli u dodir.

U isticanju kandidature Georga Hagera R. K. Čikago predstavlja Vam jednog upravljača mnogobrojnih poslova, sposobnog i iskusnog bankarca i advokata a raznoliko interesovanje daje mu podrovnije poznavanje narodnih i međunarodnih problema, sposobnog i bujnog govornika i jednog rotara koji s pažnjom prati pojavu boljih i dostojnijih metoda pri biranju predsednika R. I. i najzad čoveka koji je u stanju da pokloni vremena i potrebnog napora za vršenje dužnosti predsednika Rotary Internacionale.

Bićemo Vam zahvalni ako ovu našu objavu saopštite članovima Vašeg kluba i Vašoj delegaciji za Konvenciju u Sanfrancisku.

Srdačno i rotarski

Lee E. Radsdale, predsednik

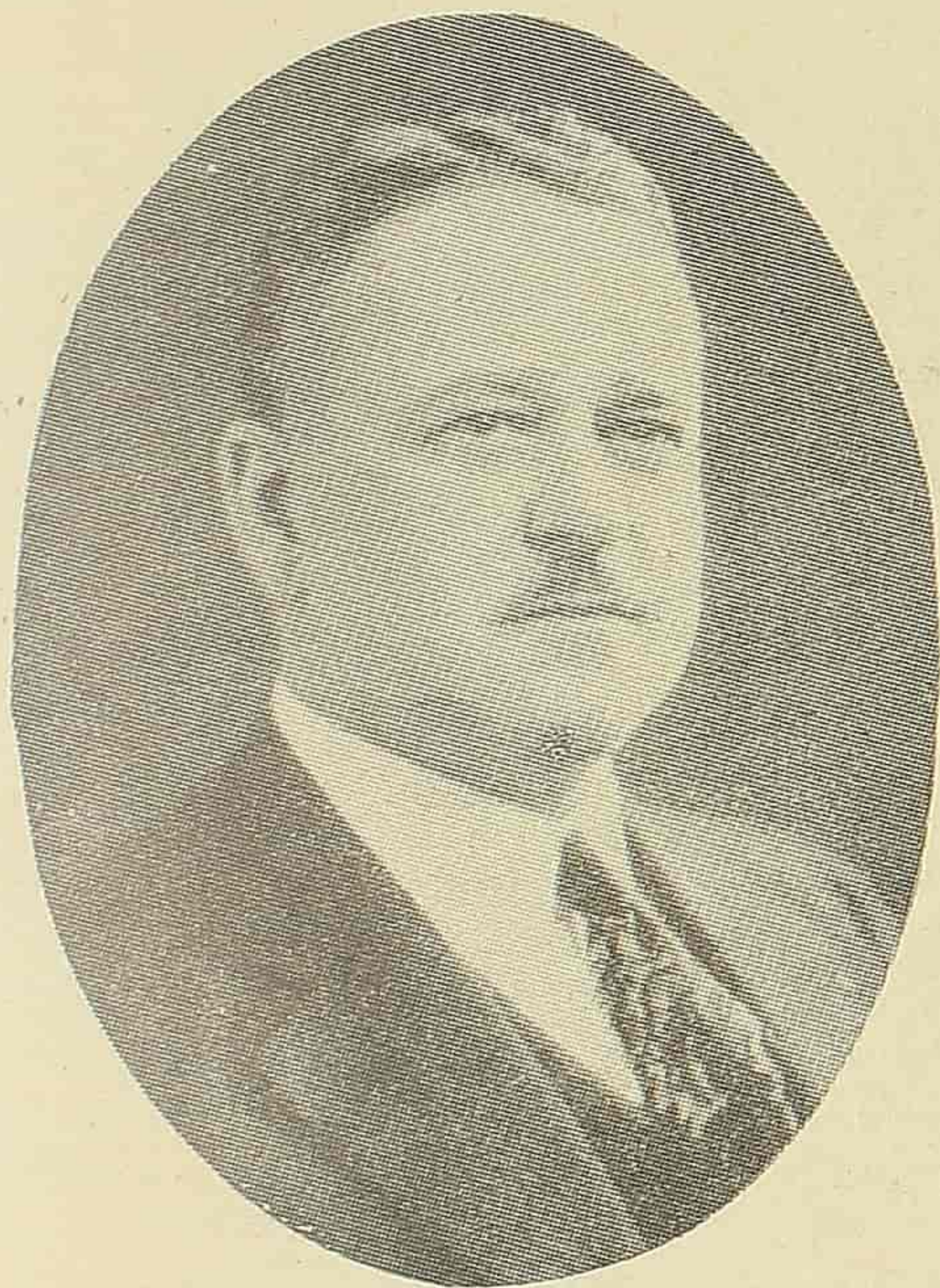
ДР. ИВАН СЛОКАР

Кандидат за гувернера 77 дистрикта Р. И.

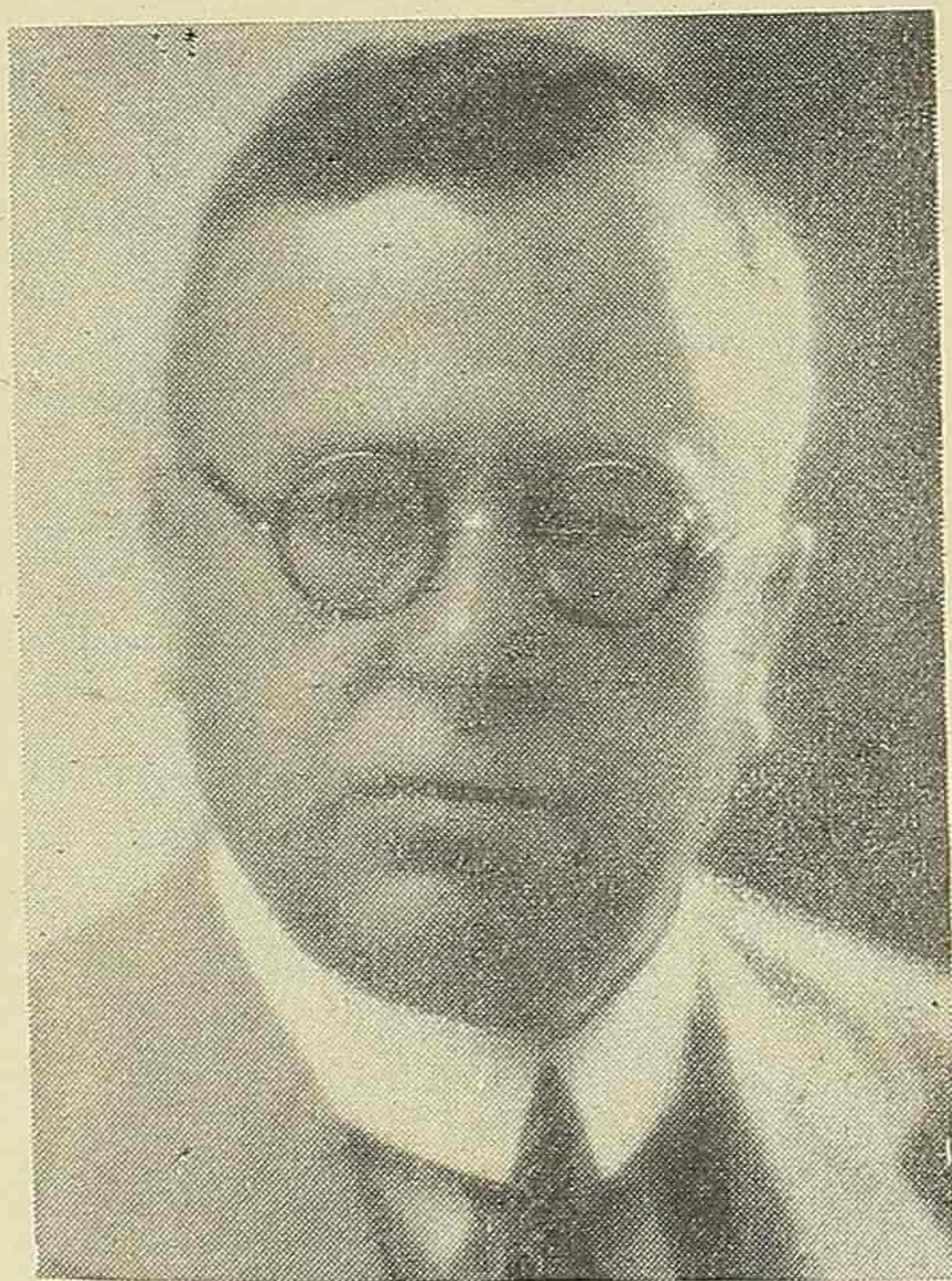
Др. Иван Слокар родио се је 8 октобра 1884 у Мостару од оца Словенца и мајке Дубровчанке. Основну је школу свршио у Мотовуну и у Горици, а гимназију у Горици, где је и матурирао 1903 год.

На универзитету у Бечу апсолвирао је филозофски и правни факултет те је 17 маја 1907 год. промовиран доктором филозофије а 23 јуна 1911 године доктором права. Његова дисертација за доктора филозофије „Warum Herzog Fridrich von Tirol im Jahre 1415 von Kaiser Siegmund geächtet und mit Krieg überzogen wurde“, публикована је 1911 год. у „Forschungen und Mitteilungen zur Geschichte Tirols und Vorarlbergs“.

NAŠI KANDIDATI

George Hager, kandidat
za Predsednika R. I.

Dr. Ivan Slokar, kandidat
za guvernera 77 distrikta R. I.

Већ као ђак интензивно се је бавио са свим питањима националне економије. Бечки му је универзитет 1910 г. признао у оштрој конкуренцији Крупову награду за његово дело „Der industrielle Export Oesterreichs-Ungarns und sein Einfluss auf die Handelspolitik der Monarchie“.

То је дало претседнику трговачке коморе у Бечу, Павлу витезу Schoelleru побуду да је замолио др. Слокара, да би написао на његов трошак историју аустриске индустрије до почетка раз-

витка велике индустрије. За то је дело др. Слокар проштудирао не само сву литературу него и сав богати материјал државних архива у Бечу, Прагу и Брну. Резултат тог огромног рада била је књига „Geschichte der Oesterreichischen Industrie und ihre Förderung unter Kaiser Franz I“, која је штампана у Бечу (Tempisky) јула 1914 г. (674 страница). Предно се је књига штампала, прегледана и апробирана је од Schoeller-овог пријатеља, бившег претседника министарског савета, баруна Gautscha.

Професор Еуген Филиповић, честитајући аутору, писао му је 13 јула 1934 год. да га та публикација квалифицира не само за хабилитацију него и за екстраординариат.

Међутим је др. Слокар 1912 год. предузео за Carnegie Endowment for International Peace у Washington израду двију нових дела под насловима: „Influence of the national idea and of the economic protective policy of Austria-Hungary on the relation between the Monarchy and the Balkan States“ и „Annexation of Bosnia, its causes and effects“.

За та је дела од 1912 до 1914 сакупљао материјал те је у ту сврху пропутовао Румунију, Бугарску и Србију, набавио сву литературу и штудирао у бубблиотекама у Букурешту, Софији, Београду и Сарајеву. Није више стигао да тај материјал преради, јер је међутим почео светски рат, који је у осталом сва та питања ликвидирао.

За „Oesterreichisches Bäderbuch“ написао је 1913 год. чланак „Die volkswirtschaftliche Bedeutung der Kurorte“. Исте године (1 маја) публицирао је у дневнику „Die Zeit“ чланак „Zur Hebung der Rentenkurse“ који је у јавности врло повољно примљен а сам професор Филиповић је на њега скренуо поново пажњу у „Neue Freie Presse“ од 3 септембра 1913 године.

Децембра 1918 год. преселио се је др. Слокар у Љубљану, а јануара 1919 год. у Београд. Почетком фебруара исте године постављен је за инспектора у Министарству трговине и индустрије, а мало касније за шефа „Генералне управе за трговачки промет са иностранством“. Марта је месеца 1919 год. закуљчио први трговински уговор на бази робне компензације са Аустријом а одмах после тога био је шеф југословенске делегације која је у Прагу закључила први компензацијски трговински уговор са Чехословачком Републиком.

Септембра 1919 год. постављен је за вршиоца дужности начелника одељења за спољну трговину и трговинску политику у Министарству трговине и индустрије, а децембра исте године за генералног инспектора Министарства финансија. Маја месеца 1920 год. дао је оставку на државну службу, јер му је било понуђено место у Љубљани, на којем се и данас налази.

Године 1920 публицирао је у „Часу“ расправу „Наша досадања девизна политика“ и године 1928 расправу „Валутне размене, девизна политика и банкарство“ у публикацији „Словенци в десетлетју 1918—1928“.

Осим места генералног директора Задружне господарске банке и разних функција у привредним подuzeћима заузима и частне функције у професионалним и привредним организацијама.

Претседник је Љубљанске берзе за робу и вредноте, Друштва банчних завода за Дравско бановино; потпретседник је Савеза новчаних и осигуравајућих завода Краљевине Југославије у Загребу; дописујући је члан слованског устава у Прагу и члан патронанчног комитета од Société Belge d'Etudes et d'Expansion. Један је од оснивача Р. К. Љубљана те је 1933/34 заузимао место претседника тог клуба. Учествовао је на свим дистриктним конференцијама Југосл. дистрикта а на конференцијама у Дуборвнику (1936) и Скопљу (1937) одржао је и предавање: Ротарство и задругарство, и утицај Ротарства на стварање добрих обичаја у пословном свету.

PRETSEDNIK R. I. MAURICE DUPERREY U JUGOSLAVIJI

Na turneju po Srednjoj i Istočnoj Evropi stigao je sa svojom suprugom pretседnik R. I. Maurice Duperrey u podne 2 marta ov. god. Mnogi članovi Beogradskog kluba izlazili su bili i toga jutra, kada je simplon trebao stići u Beograd. Nu međutim usled naleta ovog voza na drugi jedan voz u stanici Ivanić-grad, imao je simplon punih 5 časova zadržanja. Beogradski rotari sa Guvernerom na čelu izišli su i u to vreme i najsrdačnije dočekali Pretседnika. Od strane Pretседnika Ministarskog saveta rot. dra Mil. Stojadinovića poželeo je dobrodošljicu g. Dragan Protić šef kabineta Ministra-Pretседnika. Kao pozdrav dobila je gospođa Duperrey dva buketa odabranog cveća.

G-đa i br. dr. Stojadinović su priredili u svojoj vili ručak u čast Pretседnika R. I. na kome su učestvovali i viđeniji članovi Beogradskog kluba.

Po završetku toga ručka, G. i G-đa Duperrey u pratnji Beogradskih članova izvezli su se na Avalu da se poklone grobu Nezanog Junaka, zatim su posetili Skupštinu, gde su bili primljeni od strane rotara dra Stojadinovića i pretседnika Skupštine Ćirića.

Ministar Francuske i G-đa Brugère priredili su čajanku našem visokom gostu a u prisustvu mnogobrojnih rotarskih ličnosti iz Beograda i unutrašnjosti. Francuska smatra, uostalom, za čast da je to baš Francuz koji prvi put pretседava u R. I.

Gosti su prisustvovali istoga dana velikoj večeri koju je priredio u njihovu čast u sali Oficirskog doma. Rotari Klub Beograd. Među prisutnima zapaženi su i Pretседnik G. Stojadinović sa gospođom, G. Dušan Lefica, ministar finansija, G. Niko Novaković, ministar, Ministar Francuske i G-đa Brugère, G. dr. Popov, ministar Bugarske, G. Vlada Ilić, pretседnik Beogradske opštine, pukovnik Betuar, vojni ataše Francuskog poslanstva; mnogo rotara iz Beograda i iz 19 rot. klubova iz unutrašnjosti sa gospođama uveličali su ovo veče.

Rot. Andra Nikolić, kao pretседnik domaćinskog kluba pozdravio je Pretседnika Duperreya ovim rečima:

Uvaženi pretседniče Rotary Internacionale,
Neobično sam srećan zbog počasti, koja mi je u deo pala, da mogu

biti tumač osećaja radosti, koju svi mi rotari, sakupljeni oko ovoga stola, osećamo zbog Vašeg prisustva i časti, koju ste nam ukazali Vašom posetom.

Na svome predsedničkom putu kroz Jugoistočnu Evropu, Vi ste učinili posetu i našem klubu, kao prestoničkom i najstarijem klubu našeg Jugoslovenskog 77 distrikta. — U ime domaćinskog Rotari kluba Beograd, ja Vas dragi Predsedniče, zajedno, sa Vašom poštovanom Gospođom, najsrdačnije i najtoplije pozdravljam, kao naše mile goste.

Ali ovoga puta ja nemam samo čast da Vas pozdravim, kao predsednika i najvišeg funkcionera velike rotarske familije, već imam osobito zadovoljstvo da Vas pozdravim i kao pretstavnika velike i slavne nacije francuske, koju mi svi neobično cenimo i volimo i za koju nas za uvek vezuju osećaji dubokog prijateljstva posvedočenog u toku teških iskušenja za vreme velikoga rata.

Spomenik zahvalnosti Francuskoj, podignut nasred Kalemegdana, na utoku naših divnih reka Save i Dunava, a pred drevnim zidinama naše beogradske tvrđave, i koji je izvajala umetnička ruka našega rotara Meštrovića, vidni je znak duboke zahvalnosti, koju mi nosimo u srcima prema velikom Francuskom narodu.

Naš narod, koji je vekovima trpeo najveće muke i iskušenja, i koji je svoje oslobođenje i ujedinjenje izvojevao po cenu teških i velikih žrtava, on najbolje oseća potrebu za mirom, kako sa susedima, tako i na međunarodnom polju.

On u istoriji nikada nije težio zavojevačkim ciljevima, ali je uvek bio spreman, da hrabro i požrtvovano brani ono, što je njegovo, i da se sav založi za čast svoga imena.

Po svojim moralnim i karakternim osobinama naš narod je veoma blizak rotarskoj ideologiji, što se naročito lepo ogleda u našoj narodnoj poeziji, koja je produkat narodne duše i koja je njegova kulturna tekovina. Narodni junaci u tim pesmama imaju one iste osobine, koje i mi rotari predano negujemo, kao što su: bratstvo i prijateljstvo bez obzira na veru i narodnost; ljubav ka istini i pravdi; služenje nevoljnima i pomoć i zaštita slabijima; činjenje dobra, ne tražeći nagrade i vazdan drugih lepih osobina. Sve te lepe vrline, koje čine sadržinu i naše rotarske ideologije i delatnosti, imaju dubokog korena u našem narodu.

Mi ovde prisutni rotari, radoaćemo se ako Vi, dragi Predsedniče, sa ovoga večera i kratkog boravka među nama ponesete prijatnu uspomenu i steknete uverenje, da je rotarska ideologija nama veoma bliska i draga, i da se mi trudimo, da je iskreno i predano u delo privedemo.

Naš Rotari klub-Beograd ponosan je, što u svoje redove ubraja i članove, koji se po dužnosti nalaze na najistaknutijim i najodgovornijim položajima državne uprave i koji se u svome radu inspirišu tom ideologijom. Najveća garancija za svetski mir bila bi kad bi na odgovornim mestima u svima državama sedeli ljudi zadojeni rotarskim idealima. Miroljubive želje jednoga naroda nisu dovoljne da obezbede opšti mir. Potrebno je, da miroljubive ideje prodru u široke mase svih naroda i olakšaju posao odgovornim faktorima. Samo internacionalne organizacije u stanju su da takve misli propagiraju širom celoga sveta i da organizuju borbu protiv svakoga rata.

Rotarstvo, kao internacionalna organizacija, može tome mnogo da

doprinese. Ona je dragocena spona, koja putem prijateljstva, dovodi u vezu i spaja pojedine narode, otklanja mnoge zablude i dovodi do saznanja, da se putem prijateljstva može više dobiti, nego li putem surevnjivog takmičenja, ili putem grube sile. Ali državnici moraju takvim organizacijama da pruže isto toliko pomoći i sredstava, koliko i naoružanju svakih naroda, ako zaista žele, da se one uspešno bore protiv rata.

Naročito u današnje doba, gde su međunarodni odnosi toliko zaoštreni, i gde u pojedinim delovima sveta plamti rat i postoji opasnost, da ne bukne opšti požar, potrebno je više nego ikad, da se sve mo-

Opšti pogled ispred Zgrade u San Francisku gde će se držati zasedanja
Konvencije R. I. 1938

ralne snage, na raznim delovima sveta prikupe i da svojom akcijom doprinesu, da se mnogi nesporazumi izgleda da se sva sporna pitanja rešavaju sa puno dobre volje, razumevanja i na bazi široke međunarodne solidarnosti, te da se tako utre put ka opštem miru, koji je čovečanstvu toliko potreban. Samo na tim duhovnim i moralnim temeljima može se zasnivati opšti mir, i samo služeći opštem miru najbolje ćemo poslužiti i svome narodu i sačuvati njegov mir.

Eto, dragi Pretsedniče, zašto se mi toliko radujemo Vašoj poseti, jer u njoj vidimo veliku zalogu na tome putu. Vi ste taj, koji vodite evidenciju nad radom od preko 4.000 rotari klubova, rasejanih po raznim zemljama i narodima svih pet kontinenata sveta. Obilazeći razne

zemlje i klubove rotarskoga sveta, Vi ćete doprineti boljem međusobnom upoznavanju i upoznavanju prilika, kao i mobilisanju latentnih rotarskih snaga širom celoga sveta, a sve u cilju istinskoga međunarodnog prijateljstva i održavanja opšteg mira.

Vaš dosadanji uspešni rotarski rad, kao i Vaša ličnost, daju nam puno nade, da ćete u svome radu uspeti.

Na kraju dopustite mi, Gospođe i Gospodo, drage sestre, draga braćo rotari, da Vas zamolim, da se pridružite meni i da podignete Vaše čaše u zdravlje Pretsednika Rotary internacionale Mauricea Duperreya, kao i šarmantne Gospođe Duperrey, koja je za nas ovde inkarnacija urođenoga šarma i gracije francuskih žena.

Posle govora br. Pretsednika kluba uzeo je reč br. Guverner Steva Pavlović i pozdravio goste ovim rečima:

Dragi Pretsedniče,

Napor i vreme koje su mi potrebni da obiđem klubove samo jednoga distrikta, dozvoljavaju mi bolje no drugom da procenim junački podvig jednog pretsednika internacionale koji mora u toku jedne godine, pored mnogobrojnih drugih obaveza, da obiđe distrikte celoga sveta i veliki broj njihovih klubova.

Ovaj teški zadatak olakšan vam je, znam, u mnogome gospodine Pretsedniče, divnim društvom gospođe Duperrey — i veoma sam srećan što mi je pala u deo retka i veoma velika čast za jednoga rotara, da vas oboje pozdravim.

U ime 77-og distrikta Rotari internacionale srdačno vam želim dobrodošljicu međ jugoslovenske rotare.

Nije to lako odvojiti se za čitavu godinu od svoga doma, svoje dece, i naročito svojih unuka; napustiti preduzeća koje vodite, lične poslove kao i mnogobrojne ustanove koje vi održavate.

Nežan otac, primeran domaćin, koji je umeo biti hrabar kada je trebalo, vojnik Svetskoga Rata, Maurice Duperrey, u svojoj iskrenoj ljubavi prema miru, kao pravi rotar, nikada ne govori o tragičnim danima u kojima je pokazao toliko junaštva. Veliki industrijalac, generalni sekretar francuskog nacionalnog komiteta savetodavaca za spoljnu trgovinu, vredni pretsednik stalnog komiteta stranih sajмова; poliglot, ljubitelj umtenosti, džentlmen, čovek od duha — jednom rečju, jednostavno Francuz — eto pretsednika Rotari Internacionale koga smo dočekali danas sa toliko sreće, ljubavi i poštovanja.

Mi rotari, razlike među narodima nepravimo — svi su nam jednako dragi. Međutim, ipak, osećamo naročitu radost što znamo da su naši mili gosti građani ljupke Francuske, verne prijateljice, poštovane i tako duboko voljene ovde od celog naroda koji nezaboravlja učinjene mu neizmerne usluge.

Njegova Ekselencija, a moj dragi prijatelj, gospodin Reymond Brugère, koji pretstavlja sa toliko otmenosti i razumevanja Francusku u našoj zemlji, i ako tek od skora među nami, mogao bi vam reći koliko je duboko ukorenjen u srcu svakog Jugoslovena bez razlike osećaj ljubavi prema vašoj zemlji od koje, ma šta se dogodilo, ništa ne može odstraniti našu vernost.

I naše trobojke, jednake za oba naša naroda, obavijene oko tog

rotarskog točka, živa su slika osećaja koji nas vezuju. Pa i sa čisto rotarskog gledišta, Francuska kao nacija, u prvom je redu. „Kada bi se našla još koja Francuska u svetu, bilo bi zacelo više slobode i više hleba za sve”. — Ova rečenica — ili slična — nedavno je izgovorena, prilikom jedne prijateljske francusko-jugoslovenske manifestacije.

Dodao bih još: kada bi bilo nekoliko Francuski, ideja mira nadvladala bi svetom; ogromne svote utrošene godišnje na oružanje upotrebile bi se na razvoj umetnosti i tehnike za najveće dobro opšte kulture; države bi se nadmetale koja bi kojoj veće usluge činila, ceo bi svet bio jedan veliki, jedinstven Rotari klub, svi ljudi savršeni Rotari.

Dižem čašu u zdravlje vaše mile gospođe i u vaše, dragi moj Pref-

Plaža u San Francisku, Hotel i paviljoni za zabavu

sedniče. Dižem u slavu Francuske, sestre naše, prožete rotarskim idejama! Pijem za napredak Rotari Internacionale.

Živeli Predsednik Rotari Internacionale i gospođa Duperrey! Živele miroljubive ideje večne Francuske!

Živelo Rotarstvo!

Vidno razdragan Predsednik Duperrey je na kraju ovog zvaničnog dela održao ovaj govor:

Poseta, koju vam sada sa zadovoljstvom činim, za mene je od na-

ročitog značaja samim tim što je ona moj prvi susret sa jugoslovenskim narodom. Ipak sam ja godinama pratio, sa svom zainteresovanošću koju je izazvala u Francuskoj ova mlada zemlja, njeno razvijanje, njene borbe i njeno oslobođenje. Radiova sam se vašim uspesima, ja sam upoznao Jugoslaviju blagodareći njenim mnogobrojnim sinovima koji dolaze na naše Univerzitet da se tu upoznaju sa naukom i lepotom francuskog jezika koji oni često uspeju da tako lepo savladaju.

Kada bude istoričar u budućnosti proučavao posleratni period da bi potražio uzrok zabrinutosti koja sada pritiskuje Evropu, on će, nesumnjivo, pronaći dug niz zabluda koje će staviti na razmišljanje svojim savremenici u dobroj nameri da ih sačuva da u iste ponovo ne padnu.. I pretpostavljam da se ta pametna pouka neće prihvatiti, jer u životu naroda kao i pojedinaca, iskustvo roditelja ne koristi deci koja žele da sama isprobaju život. U tome je i objašnjenje većitog obnavljanja Istorije, povremenih ciklusa koji dovode stalno čovečanstvo na ono mesto gde je ono već patilo. Isto je tako verovatno da će ekonomske, društvene i političke zablude izazivati uzbunu u svetu još često. Rotari nemaju potrebe da zauzimaju gledište u tim pitanjima u svojstvu članova našeg udruženja, jer im to zabranjuje naša apsolutna neutralnost u filozofskim i političkim pitanjima.

Ali ako ima kakva pouka da se izvuče iz sadanjeg haosa, to je baš ona koja se odnosi na fanatizam i njenu kćer: silu. Retko su kad najoprečnije ideje delile toliko duboko ljude pod izgovorom da ih učine srećnim. Retko su kad ljudi želeli sa tolikom upornošću da ubede druge u nepogrešivu vrednost svoga mišljenja.

Rotar, kao što znate, ne učestvuje u ovim zatrovanim borbama. Poznato vam je takođe da smo uspeli da okupimo, u uzajamnom poštovanju i prijateljstvu, najbolje predstavnike svake profesije, pružajući im samo ideal prihvatljiv za svakoga: činiti uslugu, — a to je ideal koga se pridržava svaki velikodušni čovek. Prema tome, malo nas se tiču mišljenja ili ubeđenja naših drugova; mi ih sve volimo, jer znamo da su svi sposobni da stavljaju opšti interes iznad svoga ličnog.

Zar ovaj primer ne zaslužuje da mu se sleduje i zar ne bi on stvarao obaveze za one narode koji bi se podičili da i oni prime taj ideal „Posluži čovečanstvu“? Ta bi obaveza, vi je pogađate, bila u tome da se nikada ne pribegava sili čak ni onda da bi pobedili i najopravdaniji zahtevi. Kao god što ne mogu pojedinci, u civilizovanom svetu, da sami sebi presuđuju, već se moraju da obrate sudovima, isto tako trebalo bi onemogućiti i narode da se posluže silom da bi dobili zadovoljenja. I kad takvo shvaćanje preovlada, kada arbitraža bude jedino sredstvo u rešavanju sukoba, i kada se rat bude smatrao isto onako mrskim kao što se posmatra sila među pojedincima, ideal „Poslužiti“ biće već blizu ostvarenju.

U tom pogledu šta radi Rotarstvo? Prvo, stara se da u samom svom krugu razvija trpeljivost; drugo da elita, iz koje je sastavljeno Rotarstvo, a koja zauzima u svakoj zemlji vodeće položaje u svima granama narodnog života, razvija oko sebe taj ideal koji u njoj živi i da ona moralna snaga, koja izbija iz tih ljudi od akcije, od tih stvaralaca, posluži u veliko našem cilju.

Ali Rotarstvo ide i dalje: ono se nalazi svuda gde je nekome po-

trebno i ono se stara da olakša tegobe i da izmiri. Sadanji sukobi u Južnoj Americi, Evropi i Aziji dali su nam sjajnu priliku da zalečimo rane i da ponudimo naše posredovanje. Dodajem da je često naše posredovanje bilo usrdno prihvaćeno, jer znaju da smo potpuno nezainteresovani i da nam je stalo jedino do mira. Mi se ne stavljamo ni na čiju stranu, već gledamo da se spor utiša, da približimo suprotna gledišta i da se pristupi razgovoru među protivnicima.

Uvereni smo da Rotarstvo ne može da ostane neaktivno i da ono ima potrebnu moć da poboljša međunarodne odnose. Ono se zasniva na različitim činiocima. Prvo moralna odlika njegovih članova, bez prekorni građani u svima zemljama; zatim, univerzalnost našeg pokreta i prijateljstvo koje vlada među nama. Najzad, naši česti i srdačni susreti doprinose da se stvore između različitih naroda veze koje se zasnivaju na uzajamnom poštovanju i upoznavanju. Tu baš skoro imao sam prilike da se razgovaram sa francuskim rotarima sa zagrebačke konferencije iz Savetodavnog evropskog komiteta, i svi se hvale ljubaznošću i srdačnim prijemima.

Što se tiče posebice Jugoslavije, Rotarstvo drži da se može nadati da će nam ona pružiti svoju dragocenu saradnju, jer i ja se ponosim kao i svi naši drugovi što imamo kao člana našeg Udruženja vašeg uvaženog Pretsednika G. Stojadinovića, koji je u Pariskom klubu ostavio vrlo lepu uspomenu i opšte žaljenje prilikom svoga odlaska.

Po završetku večere, balet Beogradske opere je izveo umetnički program, a igranka otvorena Srbijankom zadržala je prisutne do duboko u noć.

Tako je proveden doček našeg visokog gosta Pretsednika R. i. pa su ga sutradan na odlasku za Atinu ispratili mnogi beogradski rotari.

РОТАРСТВО У ИТАЛИЈИ

Драг. Прица — Р. К. Београд

Живот и рад италијанских ротара изграђен је на основу службе отаџбини као најсветијој дужности. Везе са међународним ротарским саветом стављене су такође у службу национализма јер треба да се земља и народ прикажу странцима у најлепшим бојама, пропагирајући високу италијанску цивилизацију, профинену друштвену углађеност интелигенције и широко гостопримство. Овакав патриотски став доведен је у склад са изјавом паст-президента Монара: да сваки ротар треба да буде највернији грађанин своје земље.

У фашистичкој клими Милана 30 новембра 1923 основан први клуб, повукао је и све следеће клубове у фашистички колосек. Арналдо Мусолини био му је чланом до своје смрти. Зато и Дуче указује ротарима нарочиту благонаклоност; пре две године приликом пријема једне делегације француских ротара господин Мусолини рекао је: „Фашизам и ротарство имају извесне сличности; обадва стреме служењу за опште добро.

Предусретљивост од стране званичне власти у свима приликама сматрају италијански ротари као једно највише признање у духу патриотизма фашистичке одговорности и дисциплине и тим се нарочито поносе. Гувернер Дистрикта, генерал конте Паоло Руђери-Ладерки, познат као војник и дипломата у свом наступном говору каже да ће инспирисан дубоко у срце урезаним осећајима неограничене оданости љубљеној отаџбини краљу Императору и Дуче-у, стално имати у виду племените идеале који братском љубављу повезује 4.000 ротарских клубова. Четврти ротарски циљ тумаче они у смислу да Ротарство није удружење за мир него за споразумевање, пријатељство и добру вољу, карактеристичне особине које доприносе миру, дакле удружење миротворно — пацифично — а не, за мир — пацифистичко Само таква међународна сарадња може да спасе цивилизацију, убеђени су италијански ротари, а на таквој идеологији је и дуче био предвидео, пакт у четворо! Све што је у вези са италијанским животом прате ротари будно, узимајући учешћа у свима националним манифестацијама у атмосфери обновљене Италије пругом трасираном од Дуче-а, дајући изражаје патриотским осећајима на клупским седницама и ван њих, говорима, адресама и одушевљеним клицањем Краљу, краљевском дому и Дучеу.

Његово Величанство Краљ је почасни гувернер дистрикта. На овој високој почести ротара документују они своју дубоку благодарност у свакој прилици, нарочито при обиласку двора земљом, где и клубови улазе у поклонствене депутације. Кад је Краљ ономад учинио посету Мађарској, кренули су и ротари из Венеције за њим да посете другове ротаре у Будимпешти.

У циљу јаче популаризације ротарства клубови посећују изложбе, приредбе, предузећа и сл. редовно корпоративно; прилози се купе не само за хуманитарне циљеве него и за национална удружења и за патриотске сврхе уопште, укључујући националну пропаганду.

Тако је на пр. клуб Верона вотирао 10.000 лира за касарну фашистичке омладине, клуб Перуђа стипендије за студенткиње из иностранства које у Перуђији студирају (једна од тих студенткиња била је прошлог лета госпођица Ранка Марковић, ћерка нашег пастгувернера брата Еде) На интересантнија предавања у клубовима бивају позивани претставници власти и друге заинтересоване значајне личности. Да би се створила могућност угледним људима који живе ван седишта ротарских клубова а симпатизери су ротарства да и они узму активно удела у ротарском раду, створен је закључком дистриктне конференције категорија „дистриктних чланова“. Покренута је измена предавача између клубова.

У земљи која целокупан народ спрема за одбрану отаџбине није чудо да међу члановима ротари клубова наилазимо много војних лица, генерала и одмирала и да у клубовима слушамо често војничка предавања.

Тако је маршал Бадоло, почасни члан Ротари клуба Торино, у својству претседника државног савета за проналажење и искоришћавање нових привредних извора у земљи, држао у Р. К. Рим

врло поучно предавање о организацији аутархије. Узгред буди напоменуто да се сада сви клубови баве са питањем аутархије, како би тако помогли маршалу и својој влади.

Поменути генерал Висконти Праска, бивши војни аташе у Београду, предавао је у Р. К. Сан Ремо о „политици и војној снази“ износећи ратни потенцијал појединих држава, њихов империјализам и политичке контрасте између њих.

Предавању генерала Бертинија у Р. К. Трсту о операцијама његове дивизије у Абисинији, присуствовао је Њ. Краљ. Вис. Дуке д'Аоста, почасни члан Р. К. Милано заједно са командантом армије и великом војном и цивилном пратњом. У Р. К. Рома генерал Грациоли говорећи о војничком васпитању народа дао је врло значајну изјаву да то васпитање не сме полазити са становишта мржње на друге народе јер се не смеју угасити нарочито у омладини они здрави осећаји који могу послужити припремању ере светског мира у будућности, кога сви народи живо желе.

Биће од интереса (за брата Воју) напоменути да је Р. К. Палермо сматрао за особиту част што је једној седници присуствовао прелат Дон Лоренцо Пероси, чувени композитир и музичар сикстинске капеле.

За конгрес у Ници чињена је силна пропаганда. „Ради се о братском сусрету у крају наше крви, на мору које је наше, ту морају наши ротари триумфовати, каже се у објави.

У дому италијанског пријатељства у Ници вршена је широка гостољубивост и пропаганда за Италију, којој благодарећи је више од 60% конгресиста посетило Италију. Нарочито сјајан дочек приредио је Р. К. Сан Ремо где је дистриктни гувернер величао фашистичку отаџбину која своју будућност обезбеђује не само пушком, крилом и веслом, него и са мистријом, књигом и са генијем своје уметности, радећи за мир до крајње могућности. 150 конгресиста примио је у Риму господин Мусолини у аудијенцију на дан манифестације италијанских жена и позвао их да ту манифестацију посматрају са његових прозора. На топли поздрав г. Мулоланда, пастпресидента Р. И. одговорио је Дуче на савршеном енглеском језику подвлачећи како велике симпатије гаји за ротаре.

За 1941 год. пројектована је светска изложба у Риму.

Ротари су решили да свим снагама пораде да успех те изложбе буде што већи и да на дан њена отварања буду сви клубови заступљени у Риму како би посведочили духовно јединство свих италијана у свему што је добро и лепо. Упућен је већ један предлог у Чикаго да се те године одржи Ротари конгрес у Риму.

У дистрикту су обједињена 32 клуба са 1.600 чланова. Званична гласила клуба су „Ил. Ротари“ и „Реалфа“; први доноси вести из ротарског света уопште и актуелне домаћег клуба појединачно, други есеје ротара општег значаја и акламације расправе о науци, уметности, трговини и индустрији итд.

Поред ових месечних публикација штампа се и „Ануарио“. Овај годишњак у сјајном повезу пружа, како дистриктни секретар каже, преглед живота не само међународног ротарства него и отаџбине

јер је итал. ротарство верно огледало свих националних манифестација.

Све те публикације носе на насловном листу ротарски точак са натписом „Дистрето италиано“ место уобичајеног „Ротари Интернационал“.

„Ил. Ротари“ доноси често саопштења која се односе на наш југословенски ротарски живот. Тако један подужи чланак под насловом „Милан М. Стојадиновић и итало-југословенски споразум“ са сликом нашег премијера у ком се каже да тај споразум личи светлом метеору који обећава народима еру већег човечанског мира и јача обезбеђење развитака. Ротарски рад брата Др. Стојадиновића изложен је у детаљу као и његова тежња ка побољшању наших узајамних одношаја.

Из тог листа дознајемо да је брат Патрногић Р. К. Скопље својевремено посетио секретара Р. К. Милано и преко њега позвао итал. ротаре на нашу дистриктну конференцију у Скопљу. Тој конференцији посвећен је нарочити чланак у ком је истакнут састанак брата Др. Стојадиновића са генералом Пичоне и одликовањем лентом Св. Саве.

Пригодом споразума наших влада примио је Ротари клуб Рома поздравне честитке од Ротари клуба Славонски Брод.

Ротари клуб Трст бележи посету нашег гувернера брата Стеве Павловића и његов поздрав пастгувернеру генералу Пичоне-у.

Овај наш стари пријатељ позива тршћанске ротаре — трговце да се учлане у новостворену Итало-југословенску трговинску комору на Ријечи у циљу јачања веза са Југославијом и сугерише посету свога клуба суседним клубовима Љубљана, Сушак, Загреб.

Конферисање европског саветодавног одбора у Загребу подробно је изложено. Истакнута је ванредна гостољубивост загребачких ротара и њихових госпођа, свечани пријем код бана и градоначелника, сјајни ручак, Ледис најт и бал. „Чланови комитета оставили су загреб са најмилијим и најблагодарнијим успоменама на красне дане“ завршава известилац.

У неколико клубова реферисали су чланови о својим утисцима на путовањима по Југославији. Свуда је констатован топао пријем Итало-југословенског споразума у Југославији. Професор Кастиглионе Р. К. Трст, детаљно је известио о свом боравку у Загребу где је на позив наших унив. професора држао предавање о историји медитеранске цивилизације и једно стручно у хрватском лекарском друштву те присуствовао једној седници Ротари клуб Загреб о којој се најлепше изражава.

Рад италијанских ротара према свему изложеном напредно је интензиван, ово пада тим више у очи кад се рассмотре статистички податци о фреквенцији објављени за време од 1. јула до 1. новембра 1937. У том периоду била је фреквенција код само два клуба преко 50%.

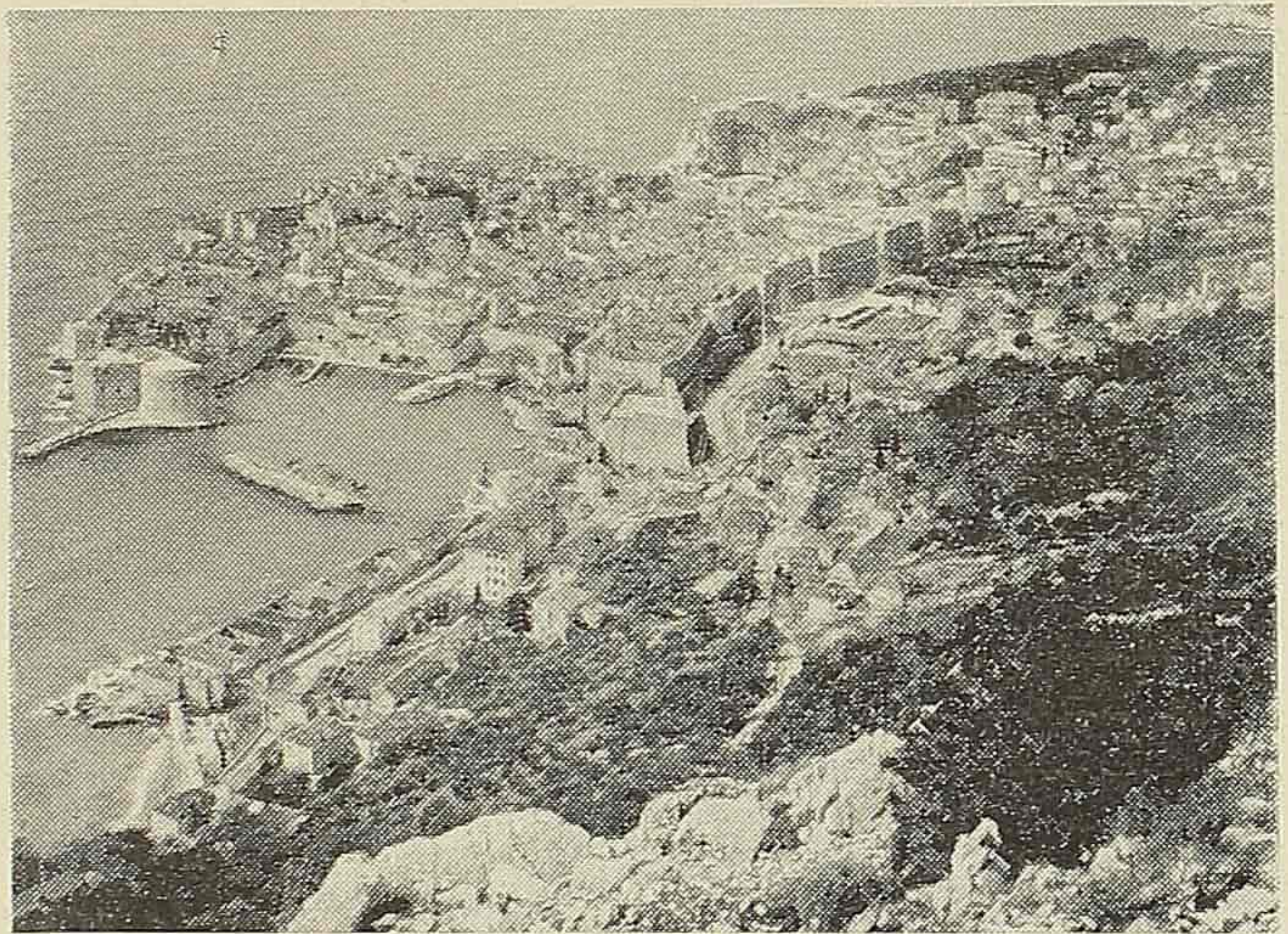
O PRIJATELJSTVU I DRUGARSTVU

Nikola M. Vukčević (R. K. Dubrovnik)

Rasmatranja o prijateljstvu i drugarstvu otpočecu rečima, kojima je naš poznati pesnik Jovan Dučić počeo poglavlje o prijateljstvu, u knjizi „Blago Cara Radovana“. Dučić kaže: „Nad svetom leži dosada, kao debelo more nad zemljinom korom. Toliko je dosada neizmerna na zemlji, da čovek uvek traži nekog da ga rasonodi“.

Ako analiziramo formaciju prvog rotarskog kluba i njegove ciljeve, možda ne bi bila i suviše smela pretpostavka ako bi se reklo: da je, možda, i uvaženi osnivač rotarstva Pol Haris, bježeći od dosade, došao na ideju o formiranju rotarskog kluba.

Osnivač Rotarstva, svestan da se dosada najmanje oseća u društvu

Dubrovnik

prijatelja, došao je na ideju da u jednom klubu okupi izvesan broj uglednih-čestitih ljudi — s ciljem da neguju međusobno prijateljstvo. I po mome mišljenju, kad Rotarstvo nebi imalo drugih ciljeva, sem cilja negovanja prijateljstva među svojim članovima, taj jedini cilj bio bi dovoljan da opravda postojanje Rotarstva.

Prijateljstvo je još od najstarijih vremena bilo mnogo cenjeno, a naročito su stari Grci od prijateljstva stvorili pravi kult. Seneka o prijateljstvu kaže: Pravo prijateljstvo ne može oboriti ni strah, ni lično koristoljublje, jer pravo prijateljstvo umire s čovekom, a pravi čovek umire za prijateljstvo. Od Seneke je i ona poznata izreka: Živi s ljudima kao da te Bog gleda, a govori s Bogom kao da te ljudi slušaju.

Epikur je govorio da pre nego što budemo mislili što ćemo jesti i piti, treba da se zapitamo s kime ćemo biti za stolom da jedeno i pijemo. Meni se čini da bi ove Epikurove reči trebalo ispisati nad stolom u svakom Rotarskom Klubu, kao memento da se o tom vodi računa pri formiranju kluba i primanja novih članova.

Prema Ciceronu: Prijateljstvo je harmonija ljudskog i božanskog.

Ništa nema uzvišenije, nego govoriti s nekim slobodno kao sa samim sobom, koji se raduje svakoj našoj sreći i koji podnosi kao i mi sve naše nesreće. Najviše dobro koje dolazi od prijateljstva to je: što ne da duhovima da padnu ili oslabe.

Montenjski prijateljstvo uzdiže iznad krvnog srodstva i smatra da je prijateljstvo najuzvišenije osećanje čovekovo. Ako porodično srodstvo može postojati bez ljubavi, prijateljstvo ne može.

Kod Srba je prijateljstvo, pod vidom pobratimstva, bilo silno razvijeno, tako da je pobratimstvo bilo podignuto na crkveni obred. Kao najlepší primer služi slučaj dvojice pobratima Miloša Obilića, koji su sa njim otišli u turski tabor — da poginu za čast Miloševog imena. Tako isto i narodna pesma o starcu Vujadinu iznosi, kako je dao svoja dva sina i pretrpeo najstrašnije muke, — al ne izda druga nijednoga.

Naš brat, past guverner Belajčić, u svom izveštaju na distriktnoj konferenciji u Skoplju o drugarstvu kaže: „U našem rotarskom pokretu naše rotarsko bratstvo — prijateljstvo i drugarstvo, utemeljeno je na uzajamnosti, na živoj želji i težnji sviju nas da jedni drugima budemo istinska braća, iskreni prijatelji i dobri drugovi. Privrženost i odanost klubu i našim rotarskim ciljevima ne može se drukčije dokumentovati, nego predanim i požrtvovanim ispunjavanjem svih članskih dužnosti. Naši Klubovi potsećaju nas na naš mili dom i naše toplo domaće ognjište. Klupski sastanci divno dočaravaju sliku porodice okupljene u porodičnom veću. Tu je starešina, tu su njeni članovi. Tu se izmenjuju razgovori o ozbiljnim stvarima i važnim pitanjima sadašnjice, sa vedrim pričanjem o internim događajima iz rotarske zajednice, posetama i susretima sa rotarskom braćom i o onom što se u našem prostranom rotarskom svetu događa. Po koja šala začini često i suviše sumornu zbilju svakidašnjeg života i daje potkrepe i podrške da se sa tih sastanaka, sa više snage, volje i duhovne svežine vraćamo na svoje redovne dužnosti, u vrevu i metež dnevnih briga i obaveza.“

O tom kako nastaje prijateljstvo među ljudima, podeljena su mišljenja, jer su i primeri prijateljstva vrlo različiti. Ali uglavnom se može uzeti, da među prosvećenim ljudima postoje tri osnovna motiva za stvaranje prijateljstva, i to: zajednica osećanja, zajednica ideja i zajednica interesa.

Kod nas rotara postoji nesumnjivo zajednica bratskih osećanja, kao i zajednička težnja služenja rotarskim ciljevima.

Postavlja se pitanje kako treba negovati prijateljstvo — drugarstvo među braćom u klubu.

Po jednoj narodnoj izreci — koju neću citirati — sa bratom se može samo na lep način nešto postići, jer su braća međusobno vrlo osećljiva. Dakle, prema bratu treba postupati sa puno pažnje, jer prijateljstvo se više zadobija pažnjom nego ma čim drugim.

Treba se čuvati da se o bratu, ni među ostalom braćom, ne reče ružna reč, jer brata više uvredi ružna reč nego ma što drugo; ružne se reči ne mogu ispraviti lepim rečima, a to znači da učinjena uvreda ostaje kao nepremostivi jaz.

Na kraju ovog kratkog izlaganja o prijateljstvu navešću i nekoliko maksima, koje bi mogle poslužiti braći kao etički putokaz i kriterij za život i rad u klubu i van kluba.

Treba među braćom izbegavati obaveze koje nisu moralne i usluge koje nisu časne.

Najveća je nesreća kad čovek mora staviti na probu svoje prijatelje.

Ima slučajeva, kada se za neku uslugu bolje obratiti neprijatelju nego prijatelju.

Ne treba tražiti blagodarnost za učinjene usluge.

Mali dug pravi dužnika, veliki dug pravi neprijatelja, a svaki dug pravi nezadovoljnika.

Ne sudi lako o ljudskim postupcima, malo hvali, a još manje kudi. Ne zaboravi da za pravilan sud o ljudima treba prozreti njihova srca i proniknuti njihove namere.

Voli dobre, žali slabe, bježi od zlih, ali ne mrzi nikoga.

Govori istinu, budi pravedan, misli pošteno.

Govori uzdržljivo sa velikima, mudro sa sebi ravnima, iskreno sa svojim prijateljima, blago sa malima i siromasima.

Postupaj sa ljudima onako kako bi želeo da oni s tobom postupaju.

U SPOMEN KAP. VICKO MILOŠA

(R. K. Dubrovnik)

Dubrovački Rotary Club bilježi gubitak svog revnog člana pomorskog kapetana Vicka Miloša, inspektora Dubrovačke parobrodarske plovidbe. Pokojni brat Miloš, jedan od prvih članova kluba, bio je cijenjen u svim krugovima, a naročito u redovima pomoraca, koji u njemu gube vrsnog i iskusnog stručnjaka.

Rođen u Zatonu kraj Dubrovnika godine 1880, svršio je Nautičku školu u Dubrovniku godine 1897, te je pet godina plovio kao časnik na jedrenjacima, kako su to još tražili tadanji propisi. Prema tome je pokojni brat Miloš jedan od zadnjih istaknutijih naših pomorskih kapetana iz one generacije, koja je svoj „zanat ispekla“ u sjeni jedra i u otvorenoj borbi sitnog čovjeka sa silnim elementom...

Na svojim prekookeanskim putovanjima imao je pokojnik neobičnih doživljaja, koji se mogu naći samo u fantastičnim pripovjetkama iz pomorskog života. Nekoliko puta pravim čudom se spasao iz otvorenih ralja smrti: onda, kad je većinu posade na jednom jedrenjaku poharala (za vreme oceanskog putovanja) brazilska žuta groznica, pa zatim kad je, tjeran čudnim predosjećajem, napustio u Trstu jedan jedrenjak, koji se na slijedećem putovanju zauvijek izgubio u morskim dubinama.

U službu kod Dubrovačke parobrodarske plovidbe stupio je vrlo mlad, te se je brzo istaknuo, tako da mu je već u 27 godini života povjerena zapovijed na jednom od društvenih parobroda. Poslije svetskog rata postao je kap. Miloš inspektorom toga po ukupnoj tonaži drugog našeg parobrodarskog društva, kojemu je sjedište u Dubrovniku. Dugo vremena, sve do svoje smrti obnašao je čast vijećnika dubrovačke Trgovinske i industrijske komore, a bio je i član upravnog odbora Du-

brovačke trgovačke banke, ekspert društva za klasifikaciju brodova „Bureau Veritas“, te počasni konzul Kraljevine Albanije.

Sahrani pokojnog brata Miloša, koja je obavljena 2 februara u obiteljskoj grobnici u Zatonu, prisustvala su skoro sva braća iz dubrovačkog Rotary Kluba, ukrcavši se u Dubrovniku (odakle je krenuo sprovod) na parobrod „Ston“, kojim je mrtvo tijelo pokojnika prevalilo posljednje putovanje po moru.

U ime Rotary Kluba Dubrovnik, položio je pretsjednik brat Miho Ercegović lijep vijenac na odar pok. brata Miloša, te je ujedno održao ovo oprosno slovo nad prvim grobom dubrovačkog Rotary Kluba:

„Tužni zbore! Draga braćo!

Pišući o suštini Rotarstva, jedan brat sa dalekog sjevera, — sa

Kapetan Vicko Miloš

otoka Islanda, — upleo je u svoja rasmatranja uspomene na prvi Božić iz svoga djetinjstva, da bi na koncu učinio ovo upoređenje: „Slično je i u Rotarstvu. U razgovorima među članovima, u govorima od tri minuta, u predavanjima, čitanju i pismima, svak zapaljuje svijeću svoga specijalnog znanja i iskustva i kada su sve svijeće zapaljene, one osvjetljavaju aktivnost cijelog kluba, cijelog pokreta, cijeloga naroda. Put ostaje jasniji, mnogi sukobi mogu da budu izbjegnuti...”

Tvoja svijeća na našem rotarskom drvcu, brate Vicko, nenadano nam se i prerano utnula. Premda nam je ostao jasan trag tvog iskrenog i plemenitog prijateljstva, primjer tvog rotarskog drugarstva i služenja, — Tvoj prerani odlazak iz našeg kruga znači veliki gubitak i teški bol.

U petgodišnjem životu kluba Ti si prvi, koji nas za uvijek ostavljaš,

ginući nam prije vremena, u smirenoj luci života, Ti, koji si godinama junački prkosio olujnim oceanima, iz kojih je vrebalo tisuću smrti.

I baš je meni, koji sam s Tobom polagao temelje našega kluba, palo u dio, da se kao pretsjednik u ime sve prisutne i odsutne braće s Tobom oprostim, da Ti kao jednom od prvih, koji je ubrzo shvatio i spremno prigrlilo rotarske ideale, u ime cijelog kluba i u ime cijelog rotarstva u svijetu kažem jedno iskreno, toplo, — rotarsko **hvala!** Hvala Ti na ljubavi, hvala Ti na požrtvovanju, hvala Ti na drugarstvu!

Slava bratu Vicku Milošu!"

О ХОЛАНДСКО-ЈУГОСЛОВЕНСКОЈ ТРГОВАЧКОЈ КОМОРИ

Стеван Г. Коен (Р. К. Београд)

Позната је надчовечанска борба Холанђана да од мора откину парче по парче земље. Зато Холанђани с правом имају изреку: „Бог је створио свет, али Холандија се сама ствара“.

Мешовите трговачке коморе су установе међународног значаја, подржаване од заинтересованих привредника, а често пута иако у мањој мери — од односних заинтересованих држава. Наш четврти ротарски циљ гласи: „Унапређивање међународног споразумевања, добре воље и мира путем светске другарске заједнице људи од посла и звања, уједињених у идеалу служења“. И мешовитим трговачким коморама циљ је углавном да буду помоћни пионири међународне трговине, да гаје међународну трговачку солидарност; и ту су људи од посла и звања уједињени у идеалу служења. Њихова важност порасла је нарочито за време светске кризе, кад је требало пробијати велике, заправо ледене баријере којима се оградилa кризом застрашена бирократија појединих земаља. Штогод се бирократија више ограђивала царинским и другим ограничењима у међународној трговини, у толико смелијим предлозима за разбијање тих баријера наступале су мешовите коморе. И поред постављених ограда, међународна трговина морала је наћи канале да би добро циркуласала светом, као што крв мора да циркулише телом.

Тако је 1930 године на иницијативу неколико наших привредника заинтересованих у трговини са Холандијом, а у споразуму са тадањим директором Завода за унапређење спољне трговине ротаром Др. Томичићем, као пандан Холандско-југословенској трговачкој комори у Ротердаму, основана и Холандско-југословенска трговачка комора — Национални комитет — у Београду. Она је 1934 године реорганизована и изабрана је управа:

Управни одбор:

Стеван Г. Коен, претседник

Потпретседници: Недељко К. Савић и Хендрик Бернтсен

Чланови:

Војислав Петковић, Др. Јурај Томичић, Едо Марковић, Ото Хенрих и Милосав Стекић.

Надзорни одбор:

Др. Стијепо Кнежевић, претседник
Секретар Комитета: Анте Н. Јерић.

Оснивање ове институције имало је циљ: да као непосредна веза између привредника, заинтересованих у трговини са Холандијом, и надлежних фактора припомогне савлађивању запрека, које су се биле нагомилале у размени робе између наше две државе, а које су нарочито биле изазване протекционистичким мерама Холандије; и поред тога да унапређује добре трговинске односе између наших двеју земаља.

У оно доба наш извоз у Холандију био је пао на минимум. Од 61,000.000 динара у 1930 год. срзоао се 1933 год. на 20,000.000. Увоз из Холандије кретао се око 60,000.000, тако да је наш трговински биланс са Холандијом био стално пасиван, па су чак и они наши трговачки кругови, који су заинтересовани на самом увозу из Холандије нерадо гледали такво стање, уверени да оно неће моћи дуго да потраје и да ће југословенска влада бити приморана да предузме неке мере самоодбране. Стога се тражило пута и начина како би холандска влада омогућила већи увоз из Југославије. Ситуација је била у толико тежа, што је Холандија стала на становиште „купујем, ако купиш“, док смо ми упорно стајали на принципу слободне трговине, па нисмо могли да се користимо никаквим противмерама.

Комора је на ту околност више пута скретала пажњу надлежним факторима у намери да се то стање отклони. Тежило се за тим да наши и холандски меродавни фактори седну за сто и да то стање претресу. Претседник ове коморе је приликом својих пословних путовања у Холандију лично посећивао холандске надлежне факторе и препоручио им да нашој земљи поклоне одговарајућу пажњу.

У пролеће прошле године, у једном свом предавању на Коларчевом народном универзитету, вицегувернер Народне банке ротар Др. Иво Белин објавио је контролу увоза и пропратио типичним речима: „Као задњи Мохиканац у Европи, и Југославија се одлучила да поведе рачуна о својим трговачким односима са иностранством и да своју спољно-трговинску политику саобрази новонасталом стању“. Контроли увоза није био циљ да ограничи увоз из других земаља, већ напротив да га и повећа, ако се наши партнери у спољној трговини буду одлучили да купују и нашу робу. И ефекат ове мере није изостао.

Декретавањем „Контроле увоза“ ово питање је доиста повољно решено у толико, што је Југославији сада било омогућено да са својим партнерима — неклириншким земљама, — међу које спада и Холандија, преговара на равној нози.

Холандија је била **прва** — што нарочито треба похвалити —

која је одмах после тога одаслала своју делегацију у Београд ради трговинских преговора са нашом земљом. И преговори су се сретно окончали, споразум се закључио. Холандија нам је изишла у сусрет, тако да се наш извоз већ за првих 10 месеци ове године попео на 130,000.000 динара, а рачуна се да ће до конца године достићи цифру од преко 150,000.000. Ако узмемо при томе у обзир да Холандија нашу робу плаћа девизама, биће нам јасне и користи од пословања са том земљом. Ради надзора над овим уговором образована је нарочита мешовита југословенско-холандска комисија, а сам овај уговор служи као база за све даљње трговинске уговоре Југославије са неклириншким земљама. Може се слободно рећи да је баш овај споразум био сретан почетак корисних трговинских уговора које је Југославија касније закључила. Наш девизни сток се стално повећава.

Главни артикли нашег извоза у Холандију су: пшеница, кукуруз, кудеља, хмељ, сирове коже, дрво, нарочито храстовина, опиум магnezит, оловна руда, карбид, цијанамид и у задње време пшенично банатско брашно. Из Холандије увозимо: пиринач, кокосов орах ради екстракције уља, чај, разно семење, цвеће и луковице цвећа, дуван у листу „суматра“ за фабрикацију цигара, разне масти за фабрикацију сапуна, сирове коже, вуну из колонија, ланено уље, какаово масло, кокос, деривате дестилације каменог угља, разне хемијске производе, вештачке органске боје, Томасову дрозгу, цакове од јуте, предива од вештачке свиле, старо гвожђе, отпатке за текстилне фабрике и радио апарате. У увозу овог задњег артикла стоји Холандија код нас на првом месту.

Осим горе наведених начелних питања које Комора будно прати, њено пословање се састоји у ситном раду око помогања наших и холандских привредника у свима питањима у пословању са Холандијом, а то су: давање адреса, истраживање тржишта, истраживање трговинских агената, статистички подаци, информације, царинске тарифе, трговинске узанце, издавање повремених извештаја, проучавање коњуктуре, сакупљање материјала за трговинске преговоре и изглађивање спорова, којих је било прилично, а нарочито у вези са привремено везаним динарима, а у Холандији са девалвацијом форинте.

Савестан рад на горњем пољу захтева доста труда, времена, стручне спреме и умешности, а и средстава. Средства са којима Комора у Београду располаже нису велика, јер се иде за тим да се привреда, која је и онако доста оптерећена, што више поштеди од даљњих намета. Углавном сва средства потичу од југословенских привредника, чланова коморе, којих има тридесет и један.

У току последње године холандски привредници су у знатнијем броју посетили нашу земљу. Они се скоро сви обраћају нашој установи, где им се пружају свестране информације. Заиста је интересантно разговарати са оним који први пут посећује нашу земљу, јер се види колико су и културни људи у Холандији мало информисани о огромном напретку наше земље и колико напорног рада и пропаганде ће још требати док се тај свет упозна са нашом земљом и свима могућностима које она може да пружи.

Истина је да је раздаљеност између нас и Холандије доста велика, али и то се даде савладати пропагандом. Наша приватна привреда ту тешко може што да учини. Појединци који раде са Холандијом имају већ своје везе, али тешко могу да одвоје средства за колективну пропаганду. Ту је дакле држава у првом реду позвана да помаже оне установе које су за то позване. Комора сматра да нису толико потребни огромни павиљони, који заиста много коштају, колико лични контакт и усмена пропаганда. Велики успех у Холандији у томе погледу постигла је последњих година Аустрија која је приказивањем филмова, предавањима итд. својом пропагандом успела да привуче велики број холандских туриста. Подесни људи на подесним местима више вреде него мртви плакати.

Треба имати у виду да се у многим земљама Западне и Северне Европе још увек на Југославију гледа кроз наочаре извесних центара Европе који још хоће да нам буду тутори или бар посредници у трговини. А Холандија је после рата много изгубила баш у тој Европи, али код нас није. Кад сам пре две године у Хагу разговарао са началником министарства трговине Др. Сасбургом, веома сам био поносан кад сам чуо ове речи: „Не познајем Југославију, али ми је ваша земља врло симпатична. Ми овде имамо често жалбе, тешкоће и губитке наших привредника у пословању са разним државама. Нисам до сада чуо за жалбе или губитке наших привредника који раде са Југославијом, зато гајим велике симпатије за Југославију“. Оваквим признањем меродавних холандских личности можемо бити поносни.

У данашњим приликама, кад се за један дан губе милијарде капитала, ипак **поверење** остаје највећи капитал, који се никад изгубити не сме, и наша Југословенско-холандска трговачка комора трудиће се да тај капитал искористи за што тешњу привредну сарадњу између Холандије и Југославије.

ROTARSTVO VELIKE BRITANIJE I IRSKE

Dr. Vj. Meichsner (R. K. Beograd)

Osnivanjem kluba u Dublinu godine 1911 Rotarstvo je prešlo ocean i po prvi put uhvatilo korena u jednom novom kontinentu. Poreklom iz Sjedinjenih Država, sasvim je prirodno da se izvan Amerike najpre nastanilo u jednoj anglosaksonskoj zemlji. Ipak njegov razvitak u Vel. Britaniji i Irskoj nije tekao baš tako glatko, kao što bi se u prvi mah moglo misliti. Baš činjenica što je Rotarstvo došlo iz Amerike predstavljala je više jednu smetnju nego povoljnu okolnost, na njegovo nesmetano razvijanje. A i sama rotarska ideologija nije nekako bila skrojena za englesku narav. Po svojoj prirodi poslovan, hladan i stvaran, Englez nije osobito prijemljiv ni za ideale ni za ideologije. Trebalo je naći načina da se duh Rotarstva i na takvom terenu razvije. Koncesija koja je Englezima u formi najšire autonomije data bila je jedan veoma srećan potez, da im se omogući da na svoj način prihvate ideale Rotarstva

i da ih onda, u organizaciji koja odgovara njihovim shvaćanjima, najbolje razvijaju i ostvare. Jer ni sama organizacija, kakva inače u rotarskom svetu postoji, nije bila u skladu s engleskim shvaćanjem o uređenju bilo kakve forme društva.

„Pretsednički sistem“, po kojemu na pr. u Rotari klubovima predsednik imenuje sve odbore, ukinut je u R.I.B.I., gde te odbore bira uprava kluba. I dok su u ostalim distriktima guverneri neka vrsta namasnika R. I., u distriktima Vel. Britanije i Irske predstavnik Uprave R.I.B.I. u distriktu nije drugo nego predsednik jednog kolegijuma, t. zv. distriktnog saveta, u kome se pored časništva u užem smislu nalaze najmanje po dva predstavnika svakog pojedinog kluba u distriktu.

Ali iz činjenica što englesko Rotarstvo u administrativnom pogledu predstavlja izuzetak, ne sme se nipošto zaključiti da ono i u svojoj rotarskoj biti ide posebnim putevima. Naprotiv, englesko Rotarstvo ne samo što se u suštini razvija u potpunom skladu s rotarskim načelima, usvojenim od R. I., već i ono samo preko svog stalnog člana u Upravi R. I. i svojim praktičnim radom i konkretnim pobudama, zauzima u svetskoj organizaciji Rotarstva potpuno onaj položaj koji mu pripada po njegovoj razgranjenosti unutar same njegove oblasti i po brojnom stanju njegovih članova (R.I.B.I. broji danas 444 kluba, organizovanih u 14 distrikta s 20.264 člana). Ovde je dovoljno pomenuti da je na pr. „Aims and Objects Plan“ delo engleskih rotara, koje je onda bilo usvojeno od R. I. i danas važi za čitavu našu organizaciju.

U pogledu rotarskog rada, koji se u R.I.B.I. u svima pravcima razvijao jednako živo, može se reći da se u poslednje vreme naročita pažnja posvećuje pitanju omladine. Kao izraz te delatnosti služi nedavno izašla brošura izdata od R.I.B.I. pod naslovom „Youth“, kojoj je predgovor napisao starosta svih skautskih organizacija u svetu Lord Baden Powell.

Ta briga za mladež ispoljava se i u služenju zajednici (organizovanje ferijalnih logora) i u međunarodnom služenju (posete stranih đaka i izmena dece rotara za vreme ferija), a naročito u služenju u zvanju, gde je problem industrijskog i trgovačkog podmlatka postao specijalno akutan. Raspravlja se pitanje uposlenja mladih radnika u industriji, način kako da ti mladići iskoriste svoje slobodno vreme da bi se u svojoj struci što bolje izobrazili i time stvorili sebi bolje izgleda za budućnost, otvaraju se ankete o tome, nastoji se uputiti roditelje radničkog podmlatka da ne zanemare obrazovanje svoje dece zbog časovite materijalne koristi itd.

Uopće u Engleskoj se posvećuje mnogo više pažnje služenju u zvanju nego na kontinentu. Osim šegrtskog pitanja i pitanja radničkog i poslovnog podmlatka, engleske rotare osobito interesuje i pitanje isluženih starih radnika. U tom pogledu vredno je zabeležiti izjavu rotara A. Edwardsa (R. K. Middlesbrough) inače člana Donjeg doma: „Kao što se odvajaju fondovi za obnavljanje starih mašina, isto tako treba rezervisati i izvesne sume za istrošene radnike“.

Lep primer individualnog služenja u zvanju dao je rotar S. Morris (R. K. Doncaster), čijim je izdržljivim naporima, velikom taktu i ličnom ugledu — ma da inače nije ni na koji način bio zainteresovan u stvari — uspelo, da se okonča štrajk u koji je bilo stupilo 11.000 rudarskih

radnika, i to na zadovoljstvo koliko poslodavaca, toliko i samih radnika.

R. K. Bristol opet apeluje na sve rotare da nastoje naći zaposlenja za kljaste i bogalje. Član toga kluba, rotar Robert N. Harrison tvrdi na osnovu petogodišnjeg iskustva, da se takvi nesretnici, čim se zaposle, i duševno i telesno oporave.

Nažalost, ovde se ne može ući u detalje engleskog služenja u zvanju. Tek, dobro bi bilo napomenuti, da će svaki naš klub za rotarsko delovanje u zvanju naći mnoštvo korisnih primera i masu načelih pitanja, kojima bi i na svom području mogao posvetiti svoju pažnju i u čijem pravcu bi mogao uputiti svoje služenje.

U međunarodnoj grani rotarskog služenja naročito je živ bio kontakt s nemačkim rotarima. Iz „Rotary Wheel“-a se vidi da su baš nemački rotari najviše tražili prilike za izmehično posećivanje svoje dece za vreme praznika, i skoro tužno zvuči izjava jednog engleskog rotara, štampana baš u onom broju „Rotary Wheel“-a, u kojemu se javlja i raspuštanje rotarskih organizacija u Nemačkoj: „Od ove stotine nemačkih mladića i devojaka, koja je posetila Englesku“ — oko trideset engleskih klubova se trudilo da im bude pri ruci za vreme njihovog boravka — „nije bilo ni jednog koji nije želeo da još duže ostane, i ni jednog koji se nije nadao da će se opet vratiti“.

I građanski rat u Španiji pružio je engleskim rotarima dovoljno prilike za međunarodno služenje. Veliki broj klubova sudeluje u zbrinjavanju baskijske dece. Španskim rotarima, koji se sada kao izbeglice nalaze u Engleskoj pomaže se davanjem zajmova, koje će oni imati da vrate čim za njih nastanu bolja vremena. A Past president R. I. Sydney W. Pascall nedavno je uputio apel svim rotarima, da Španski građanski rat ne puste iz vida i da svaki od njih prema njemu zauzmu svoje lično rotarsko gledište. Ako se setimo blagotvorne uloge rotara iz R.I.B.I. u rešavanju i konačnom rešenju englesko-irskog spora u godini 1921 odziv na koji je naišao Pascallov apel, ne mora urapred biti osuđen da ostane samo na pustim željama i dobrim namerama.

Službena publikacija R. I. B. I. je mesečnik „Rotary Wheel“, koja izlazi već 23 godine. Od skromnog početka i preko teškoća potpuno sličnim onima na koje i u ostalim distriktima nailaze takve publikacije „Rotary Wheel“ je zahvaljujući požrtvovanosti saradnika s jedne, a spremnosti i oduševljenja jednog niza urednika s druge strane, postao jedan od najbolje uređenih rotarskih publikacija. Na sasvim drugoj bazi uređuje se „Service in Life and Work“, koji izlazi četiri puta godišnje, a donosi članke od opšteg interesa iz pera najboljih engleskih pisaca. To je jedna mala revija aktuelnih problema, koju preporučujemo ne samo zbog svoje sadržine, već i neobično niske cene.

TROŠKOVI AUTOMOBILIZMA S OBZIROM NA NAŠE CESTE

Ing. V. Damaška (R. K. Varaždin)

Nije mi cilj da u ovom prikazu upoređujem stanje cesta u inostranstvu sa stanjem naših cesta, nego bih htio da vam na temelju brojčanog prikaza predočim u kome odnosu stoje izdaci za prevoz prema stanju ceste.

Kao temelj uzeo sam troškove 10 jednakih osobnih automobila, koji na dobroj cesti troše 10 lit. benzina na 100 km. Svi ti automobili su u posve ispravnom stanju, jednu do tri godine u pogonu. Svih deset automobila prevalili su od 1. I. 1937 do 1. XII. 1937 god približno jednak put i to najvećma na cesti: Čakovec—Varaždin—Zagreb, dakle na državnoj cesti prvoga reda. Samo neznatni deo kilometara prevalili su u inostranstvu.

Svi navedeni podaci odnose se na 11 mjeseci god. 1937.

Ukupni broj kilometara koje su prevalili tih 10 automobila u pomenutom roku iznosi 191.748.—. Troškove za taj prevaljeni put podeliću u dve grupe.

- I. a) nadnice za šofere i poslugu
b) takse i porezi
- II. a) Troškovi uzdržavanja (gume, pera i ostali delovi)
b) gorivo (benzin)
c) amortizacija.

Stavke a i b iz prve grupe ostaju u zemlji, a za stavke iz druge grupe potrebne su devize, jer se praktički u celosti uvoze iz inostranstva. — Za 191.748 km. utrošeno je:

I. a) nadnice	Din. 115.700.—	
b) takse i porezi	„ 11.570.—	Din. 127.270.—
II. a) uzdržavanje	„ 116.580.—	
b) gorivo	„ 158.330.—	
c) amortizacija	„ 87.700.—	„ 362.610.—
	Ukupno	Din. 489.880.—

Prema tome, troškovi za 1 kilometar vožne iznose **Din. 2.55.**

Nameće se sada pitanje: koji je uzrok što su troškovi tako visoki.

Ostavimo na stranu nadnice i poreze, to najzad ostaje u državi u prometu. Razgledajmo dakle troškove iz druge grupe, koji odlaze u inostranstvo.

Na prvom mestu stoji stavka: troškovi uzdržavanja. 27% ovih troškova utrošeno je za gume. Najbolji sveži pneumatik izdrži maksimalno na pomenutoj cesti 12.000 kilometara, i nakon toga se mora izmeniti, ma da mu oblog od gume još nije istrošen, a to zato jer mu popucaju platneni ulošci od udaraca o jame na cesti. Pneumatik iste vrste izdrži na dobrim cestama, koje su taracane ili obložene asfaltnim makadamom 100.000 do 150.000 kilometara.

Na dobrim cestama mogli bi uštedeti na troškovima za gume do 85%.

Ne mogu da propustim, a da Vam ne iznesem jednu ironičnu izjavu, koju sam čuo od jednog talijanskog industrijalca, koji je proletoš posećio svojim autom Varaždin. Rekao je da oni u Italiji nisu tako

bogati da bi svoje ceste valjali gumama. Oni ih valjaju željeznim valjcima.

Što se ostalih delova tiče, izdaci se sastoje od niza popravaka vozila, koja se rasklimaju, pera popucaju itd. Tražio sam dakle onaj dio te svote koji je izdat isključivo na popravke čiji uzrok je loše stanje ceste. Taj deo iznosi 65% svote izdate za popravke. Dakle, da su ceste u dobrom stanju moglo bi se uštedeti 35%.

Izdaci iz II. a) za uzdržavanje iznosili bi dakle mesto 116.580.— samo oko 60.000.— din.

Na drugom mestu druge grupe stoji stavka: gorivo. Utrošeno je za prevaljenih 191.748 km. oko 22.500 lit. benzina, tj. oko 12 lit. na 100 km.

Ja sâm iz iskustva znam da sa takvim kolima trošim na cesti Čakovec—Zagreb 13 lit/100 km. a s istim kolima na cesti Trst—Rim—Trst i na cesti Maribor—Prag i natrag samo 9½ lit/100 km. Dakle na dobroj cesti ne sme biti prosečna potrošnja veća od 10 lit/100 km.

Iz toga sledi ušteta na gorivu (benzinu) od 2%. U svemu, snizila bi se stavka II b) od Din. 158.330.— na oko 155.000.—Din.

Tu se vidi kako ova ušteta relativno malo utiče na celokupne troškove. Fiskalne žrtve, tj. pojeftinjenje benzina samo u neznačajnoj meri doprinosi pojeftinjenju prometa.

Što se tiče troškova iz II. c) amortizacije vozila, poreske vlasti priznavaju otpise u najvišem iznosu od 20%. To nažalost odgovara, jer nakon 5 godina ili prosečno 100.000 kilometara, vozila ne predstavljaju nikakvu vrednost jer su upropašćena.

Na dobrim cestama mogu vozila prevaliti i do 200.000 kilometara, dakle otpis bi se mogao skinuti na 10%. Prema tome se može postignuti ušteta u toj stavci do 50%. Ova stavka iznosila bi dakle mesto Din 87.700 samo oko 43.850 din.

Sve skupa sabrano izgleda sada ovako:

I. a) nadnice (neprom.)	Din. 115.700.—	
b) porezi	„ 11.570.—	Din. 127.270.—
II. a) uzdržavanje	„ 60.000.—	
b) gorivo	„ 155.000.—	
c) amortizacija	„ 44.000.—	„ 259.000.—
		Din. 386.270.—

ili trošak za 1 km vožnje iznosio bi Din 2.00 mesto Din 2.55. Transport bi dakle bio jeftiniji za 21.5%. Iako ovaj rezultat ne važi podjednako za čitavu državu, jer u drugim krajevima nisu ceste u tako lošem stanju, ipak se može uzdržavanjem cesta postignuti pojeftinjenje pogona prosečno za **30 para po kilometru**.

Kraljevina Jugoslavija ima prema broju stanovnika u Evropi skoro najmanji broj motornih vozila. Ipak ih imade skoro 12.000. — Pretpostavimo da ta vozila prevale godišnje ukupno najmanje 120 milijona kilometara, što odgovara prosečno na jedno vozilo 10.000 km. godišnje, to ukupni troškovi za taj promet iznose:

2.55 Din/km × 120,000.000 km = 306 milijona Din. Na dobrim cestama uštedilo bi se, kako je gore izvedeno, po 30 para po kilometru, odnosno na 120 milijona **36,000.000 Din**.

Dakle, svota od 36 milijona dinara predstavlja onaj deo troškova

sveukupnog motorizovanog prometa, koji zeskorisno zbog loših cesta odlazi u inostranstvo.

Nameće se pitanje: kako bi se mogla ova svota korisnije upotrebiti. To bi se moglo postići na taj način da te svote predstavljaju amortizacijom otplatu nekog većeg zajma u inostranstvu podignutog isključivo za izgradnju novih i modernizovanje postojećih cesta.

Svota od 36 milijona dinara isplaćena kao godišnji amortizacioni obrok zajma odgovarao bi uz 20 godišnju otplatu i 5% kamatnu stopu zajmu od 450 milijona dinara; isto, uz 50 godišnju otplatu i na prim. 3%-tnu kamatnu stopu zajmu od 923 milijona dinara.

Za te svote dale bi se urediti i izgraditi gotovo sve ili bar znatan deo naših glavnih državnih cesta.

Tek onda bi se i u našoj državi razvio motorizam. Njegovim postepenim razvojem mogao bi i pojeftiniti. Tada ne bismo morali posramljeno slegati ramenima gledajući kako se stotine stranih turističkih automobila krcati strancima vraćaju iz Varaždina natrag u Austriju ili Mađarsku odustajući od namere da posete naš Jadran, misleći da će tamo negde iza Zagreba biti ceste još gore. Ti stranci, poglavito Englezi i Nemci doista nisu navikli da ceste koje su automobilskim kartama ucrtane kao ceste prvoga reda nalaze u tako očajnom stanju kao što je cesta Čakovec—Varaždin—Zagreb.

Iz svega izlazi da će intenzivnija motorizacija neminovno uslediti tek onda kad naše ceste budu za to podesne.

O CEMENTNOJ INDUSTRIJI I NJENOM ZNAČAJU

Aleksa Steiner (R. K. Vukovar)

Industrija cementa zauzima vrlo važno mesto u našoj privredi, a naročito u našoj građevinskoj industriji. Njen značaj je neosporan i za izgradnju zemaljske odbrane, a osim toga vrši ona vrlo važnu ulogu u našem trgovinskom bilansu.

Već je starim Rimljanima bilo poznato da nekoje vrste kamena, prerađene u mort, služe kao dobro vezivo. Na još danas postojećim razvalinama iz rimskog doba jasno se može konstatovati da je upotrebljen već u ono vreme takav spojni materijal.

Ali tek u početku XIX veka uspelo je običnom zidaru Englezu Josipu Aspdinu da usled neke stanovite mešavine kreča i ilovače sastavi neku masu hidraulične sposobnosti. Ovaj izum Aspdin je 1824 patentirao u Engleskoj pa je taj produkt nazvao „portland cement“, jer je po boji i po svojoj čvrstoći imao mnogo sličnosti sa onim portland kamenom koji se u engleskoj mnogo upotrebljavao za gradnju.

Na kontinentu nastale su tek četrdesetih godina prošlog veka prve fabrike cementa (u Francuskoj i Njemačkoj), a od tog vremena usavršila se industrijska proizvodnja cementa do velike visine. Neslućeni napredak ima, međutim, ova industrija tek od izuma željeznog betona. Francuski vrtlar imenom Monier ustanovio je pukim slučajem, prili-

kom pravljenja vaza za cveće, da beton sa željezom daje homogeni i izvanredno otporni materijal, pošto se oba ova materijala odlično nadopunjuju.

Do svetskog rata bila je Evropa glavni kontinent koji je snabdevao tim materijalom (osim USA, koja je već i od prije imala jaku cementnu industriju) sve druge kontinente. Belgija, Njemačka, Engleska i Nordijske države bile su glavni proizvođači cementa pa su iz eksporta toga materijala vukle znatne koristi.

Posle rata promenila se ta slika. Potrošnja je rasla silno, a još moćniji je bio razvitak same cementne industrije. Pod lozinkom „nacionalna industrija“ i s obzirom na to da se sirovina nalazi gotovo u svakoj zemlji, a s druge strane poteškoće koje su sve države svojim deviznim propisima činile drugima, dovelo je do toga da je gotovo u svim zemljama nastala jaka cementna proizvodnja. Japan je potisnuo Evropu do Sueza; Egipat, Palestina i Sirija imadu danas industriju koja već sama eksportira; Južna Amerika snabdeva se potpuno sama, tako da celokupna cementna industrija celog sveta trpi danas od hiperprodukcije.

Kako je svrha ovog mog izlaganja da vam nakon ovih nekoliko uvodnih reči kažem poglavito i u zbijenoj formi nešto o našoj jugoslovenskoj cementnoj industriji, to ću se sada pozabaviti time, da dobijete barem donekle sliku o ovoj za nas tako važnoj industriji:

Jugoslavija, bogata rudama, bogata je i tupinom, laporom, sirovinama za proizvodnju cementa. Najbogatiji krajevi ovim sirovinama jesu u Dalmaciji, čiji je lapor prirodna mešavina vapna i ilovače. Dalmatinske naslage su tako velike da se računa da kod današnje potrošnje imade ga još dosta za 2500 godina. Isto tako dobrog lapora ima i oko Novog Sada (Beočin), u okolini Zagreba, kao i u drugim krajevima naše otadžbine.

Uslovi za osnutak ove grane industrije bili su kod nas vrlo povoljni ne samo usled velikih količina sirovine, nego i stoga što ove naslage leže u krajevima oko reka, odnosno u blizini mora, tako da transportne prilike pogoduju samoj produkciji, što je kod cementa, koji prema svojoj težini ima relativno malu vrednost, od velike važnosti.

Prvi počeci naše industrije cementa začeti su 1869 godine. Te godine bila je osnovana prva naša fabrika: Beočinska fabrika cementa. Skoro u isto vreme spada i osnivanje prve dalmatinske fabrike cementa, kojom je postavljen temelj kasnijem snažnom razvoju industrije cementa u Dalmaciji. Razvitak industrije cementa kod nas, unatoč svim povoljnim uslovima, nije u početku napredovao onako kako bi se to moglo očekivati. Razlozi su bili: nedostatak domaćeg kapitala, što je znatno uplivalo kod visokih troškova koje iziskuje osnutak jedne moderne fabrike cementa. Važan je razlog i taj: prije rata konzum je bio vrlo slab i tek posle rata industrija cementa počela je velikim koracima napredovati. Ovaj procvat trajao je do godine 1931, a od tada, usled sveopće privredne krize, opada potrošnja cementa tako naglo da je dovela u opasnost opstanak cele ove grane industrije. O tome govoriću nešto kasnije.

U Jugoslaviji imamo sada 12 fabrika, koje se mogu prema geografskom položaju podeliti na dve grupe i to: primorske fabrike, kojih imade 6, poglavito u kraju oko Splita, te kontinentalne fabrike od kojih je najjača ona u Beočinu. Ukupni godišnji produktivni kapacitet tih fabrika iznosi danas oko 160.000 vagona, dok je potrošnja u Jugoslaviji u prošloj godini bila svega oko 30.000 vagona; dakle svega samo oko 18% celog kapaciteta. Primorske fabrike mogle su osim toga uz neverovatno niske cene, kojima se nije pokrivala ni režija, plasirati još daljnih cirka 35.000 vagona; isto tako bila je prinuđena najjača kontinentalna fabrika u Beočinu, da nađe bar neko zaposlenje, da proda jedan dio svoje proizvodnje u inozemstvo uz efektivne dumping — cene.

Kako sam već prije rekao pokazao se posle rata veliki procvat cementne industrije pa je potrošnja cementa kod nas od rata pa na ovamo pokazivala stalni porast od godine do godine, te je 1931 dostigla oko 50.000 vagona. Tada nastaje međutim nagli preokret. Opšta ekonomska kriza nije poštedila ni našu zemlju, privatna i javna građevinska delatnost postala je sve slabija, a s time i potrošnja cementa kao najvažnijeg građevinskog materijala. Tako je potrošnja godine 1932 opala na 34.000, godine 1933 na 28.000, 1934 na jedva 24.000 vagona. Taj ogromni pad konzuma imao je razumljivo teške posledice i za same fabrike cementa pa su mnoge od njih morale obustaviti svoj rad. U godini 1935 pokazuje se polaki porast, a u prošloj godini je potrošnja iznašala oko 30.000 vagona, što je svakako još vrlo slabo i nedovoljno za rentabilitet ove industrije.

Slabu potrošnju cementa kod nas najbolje vidimo ako ju uporedimo sa potrošnjom u drugim zemljama. Dok je u god. 1934 kod nas potrošnja na glavu iznosila oko 18 kg, dotle u Češkoj iznaša 70, u Nemačkoj 100, u Belgiji 140, a u USA čak 250 kg. Da je ta situacija skroz nezdrava, očito je pa je to i uzrok da nekoje fabrike ne rade već bezbroj godina.

Sa opadanjem potrošnje na domaćem tržištu išlo je uporedo i takmičenje među fabrikama cementa, a rezultat te borbe bilo je da su cene pale tako nisko da nisu mogle pokrivati ni produkcione troškove. Tomu je pridošla još činjenica da je država godine 1933 nametnula na cement trošarinu u neverovatnoj visini od 1500 Din. po vagonu, što iznaša cca 35—40% vrednosti i koja onemogućuje zdravi razvitak. Takva trošarina na manje vredni produkt sigurno je apsurd, pa se može mirno označiti kao jugoslavenski unikum.

Osim toga povišena je rožarina na cement za 10%, dok je ujedno snižena za ciglju za 25%. Istodobno povišen je skupni porez od 2.5 na 3.5%, a gotovo sva mesta uvela su gradske trošarine koje u nekim mestima iznašaju toliko da ta roba ne može podneti. Stoga nije čudo što je cena cementa visoka.

Mnogo se govori o previsokoj ceni cementa pa držim da je potrebno da vam govorim nešto o tome: u čemu je zapravo velika razlika između neto i bruto cene. Kada je prema zakonu odlučeno da se svi karteli imaju obustaviti, došlo je do takve neverovatne konkurencije, da fabrike doista nisu više našle svoj opstanak. Vlasti, uviđajući

opasnost koja preti ovoj toliko važnoj industriji, ozbiljno su proučavale preko komisija na licu mesta situaciju, te je sama vlast maksimirala cenu na cirka 36 din. Ove komisije ustanovile su da je ta cena najniža i da kod niže cene nema više opstanka ni rentabilnosti. Ako pođemo od ove cene, pa pridodamo državnu trošarinu, koja iznaša cca 42% od vrednosti robe, zatim ako još pridodamo razmerno skupu vozarinu, skupni porez, skupe vreće i stalno povišenje režija, sami ćemo ustanoviti da je prodajna cena samo zato visoka što skoro veća polovica prodajne cene otpada na razne dažbine i troškove koji se ne mogu smanjiti. A svakoj industriji važno je da svoje produkte može prodati uz što jeftiniju cenu, jer je potrošnja u uskoj vezi sa cenama.

Naša industrija cementa, dakle, ne radi sada pod povoljnim okolnostima, a to oseća i sva privreda, a naročito naše Primorje, naše pomorstvo i naše luke, jer skoro trećina celog morskog prevoza otpada na cement, a za taj prevoz može se platiti samo vrlo niska cena, jer su i cene cementa za eksport izvanredno niske. Isto ovakvo stanje je i kod naših t.zv. kontinentalnih tvornica, od kojih živi toliko hiljada radnika.

Kad sve to uočimo, i ako uzmemo još u obzir da je u jugoslovenskoj cementnoj industriji uložen kapital od preko 800 milijuna dinara, te da gotovo sve industrije imaju pasivne bilanse (Dalmacija 3,000.000, Jadranska 2.8 mil., Split 1 mil., Raljska 1.8 mil.) i da bi mnoge od naših fabrika, osobito kontinentalnih, morale propasti da nemaju još neke rezerve iz boljih vremena, moramo postaviti pitanje: kako bi se tom stanju moglo stati na put.

Preduvet ozdravljenja leži svakako u zdravijoj privrednoj politici, koja ne bi smela neprestano novim daćama otešćavati rad, već bi morale sve troškove oko transporta cementa sniziti, a u prvom redu trošarinu ukinuti. Građevinski program, naročito kod gradnje modernih cesta, morao bi imati pred očima činjenicu da su betonske ceste danas najbolje i da sigurno nema smisla da se još uvek favorizira gradnja asfaltnih cesta za koje delimično moramo dovlačiti asfaltni materijal iz inozemstva, što kod betona ne bi bio slučaj. U Njemačkoj građeno je zadnjih godina i do konca 1936 cca 20 milijuna m² betonskih cesta, a u isto vreme samo cca 1 milijun asfaltnih cesta, dakle 20 puta više.

Ako dakle država uvidi koliko je važno da se cementnoj industriji pomogne, umanjujući sve daće, onda će sve naše fabrike moći bar donekle iskoristiti svoj kapacitet, te će doći do onog pravog procvata koji je toliko poželjan.

IZ ROTARSKOG SVETA

ČEHOSLOVAČKI 66 DISTRIKT R. I.

RAD GUVERNERA I DISTRIKTA

14 mart 1938 biće najveći datum u ovogodišnjem životu R. K. Praha, kao i u celom češko-slovačkom distriktu. Toga dana stiže u Prag predsednik R. I. Maurice Duperrey sa gospođom. Sprema je ogromna, jer je to velika čast rotarima 66 distrikta. Biće svečana sednica Praškoga kluba. — Guverner Hyka urgira kandidaciju za novog guvernera s napomenom koji bi rotari bili najpodesniji za to mesto. — Guverner Hyka želi spoljnu ekstenziju, moli sve klubove da mu se dostave imena sviiju onih članova koji imaju najbolju kvalifikaciju za službu u spoljnoj ekstenziji. — 40% naših klubova imaju svoje sastanke u ponedeljak. — Guverner se nada što većem broju delegata na godišnjoj Konvenciji u San Francisco, kao i da će distriktna konferencija u Košicama imati ogromnu poseću. — Guverner Hyka je održao distriktni savet na kome je utvrđen program za konferenciju distrikta. — Guverner Hyka posećio je u poslednje vreme mnoge klubove slovačke, češke i moravsko-šleske.

RAD NEKIH NAŠIH KLUBOVA

Bratislava. — Prof. Karvaš se povratio sa puta po Sjed. Amer. Državama, gde je posećio 6 američkih klubova, i održao lepa predavanja, o privrednim prilikama u Americi.

Brno. — Zanimljiva su bila petminutna predavanja: Šta je ko čitao? Rotar Chylik je predavao o češkom staklu. Rotar Ženaty (R. K. Praha) je dao predavanje o odnarođivanju čeških iseljenika u Americi.

Časlav je dobio novog člana (Dr. Beran). Rotar Spačil se spomenuo jubilarnog dana tri kraljevske proklamacije iz 1918.

Češki Tešín. — Na predlog predsednika skupljena je među članovima lepa zbirka knjiga kao početak stvaranja biblioteke u novoj gradskoj bolnici.

Češka Třebova. — Nov član dr Šuryh. Na potstrek kluba debatuje se o podizanju novog kupatila. Uzeli su članovi učešća na skupštini međunarodnih komiteta u Usti na/O. Klub je priređivač i domaćin međugradskog sastanka čeških i moravskih klubova 19/III 1938.

Češke Budějovice. — Primljeno 3 nova člana. Rotar Neuman gradonačelnik i poslanik mesta referisao je o pošumljavanju zemljišta u okolini a u obimu od 180 km².

Hodonin. — Ing. Boučka (kao gost) predavao je o hodoninskom vodovodu. Rot. Tierz je predavao o Istoriji industrije šećera.

Hradec Kralove. — Rot. Budin poklonio klubu državnu zastavu. Jedan nov član primljen. Održano uspelo sestrinsko veče na kome je rot. Hruby predavao: o lepoj knjizi.

Chrudin. — Prima se na znanje mogućnost stvaranja novog kluba u Chrastima. Međunarodni komitet ovog kluba priprema u saradnji sa R. K. Bari jedno češko-ilalijansko veče.

Karlovy Vary. — Rotar Herr je predavao o transportnim problemima u ovcji banji. Rot. Strosse je govorio o Pamuku i njegovom značaju za našu državu.

Kolin. — Predavanje rot. Renelta o Istoriji hemiske industrije na zemljištu ČSR.

Košice. — Uveliko se sprema za distriktnu konferenciju 14 i 15 maja o. g. Govorilo se o mogućnosti razvoja voćarstva u istočnoj Slovačkoj.

Kromeříž. — Rot. Pavlat predavao je o higijeni mleka i organizaciji njene prodaje. Svi članovi su pristupili mesnoj Masarikovoj vazduhoplovnoj ligi.

Kufna Hora. — Vodili večnu diskusiju o teškoćama privatnih preduzeća. Još na Silvestrovom večeru doneta je bila odluka da se svaka sednica začini ponekom uspelom anekdotom. Raspoloženje uvek upaljuje.

Ledeč na Sazavou. — Rot Bačik predavao o Kaučuku u narodnoj privredi i njegov značaj u socialnom razvoju rada.

Liberec. — Prijvljeno 2 nova člana. Rot. Kühn je predavao 2 večera o građevinskoj umetnosti.

Marianske Lazne. — Predavanja: O škodljivom uticaju zime, O problemu kamate, O putovanju zlata od poluge do nakita, Čuveni ljudi zapadnih hrišćanskih zemalja.

Melnik. — Referat o poseti presidenta Beneša prilikom otvaranja nove stanice u mestu. Rot. Feuereisen, upravitelj Lobkovitzevih podruma držao je predavanje: O spravljanju mase za produkciju melničkih penušavih vina.

Mlada Boleslava. — Mladi Brzorad, sin rotarski, referisao je o svom putu po Engleskoj. Društvu studentskih domova darovano 624 kč. Rot. Pick otpočeo je seriju svojih predavanja: Pojedina poglavlja iz lekarstva. Do sad je predavao: o decentralizaciji lečenja besnila, i o populaciji.

Moravska Ostrava. — Debata: Šta mi se dopada a šta mi se ne dopada u našem klubu? Rot. Kahvun predavao o Slinavki i šapu. Proslavljeno je 70 godina rot. Matouša.

Novi Bydžov. — Gost dr. Kapras je predavao: Musolini i fašizam. — Rot. Forman o novitetima u lekarstvu i Šivenje kostiju i Veštačka produkcija hormona.

Olomouc. — Rot. Ander je referisao o postanku Solarevog Breviara i po štampanju je svima članovima poklonio po jedan primerak. Rot. Frölich je predavao o Prenosu bolesti sa životinje na čoveka.

Opava. — Rot. Čech je predavao o Karakteristici anonima, Rot. Herber pripremio veliku čast od divljači ulovljene sa njegovog lovišta.

Vaclav Rudl (R. K. Mlada Boleslava)

ODLIKOVANJA I UNAPREĐENJA. — Brat Rudolf Kratochvil iz R. K. Karlovac, dosadanji ravnatelj dioničkog društva domaće tvornice pređenja i tkanja pamuka imenovan je za generalnog direktora istog preduzeća. — Za priznanje javnog rada odlikovana su braća iz R. K. Petrovgrad: Viktor Elek dobio je III, dr Dimitrije Kristić IV a Drag. Radanov-Radičev V stepen ordena sv. Save. — Braća iz R. K. Sušak: Viktor Ružić, ban Savske banovine odlikovan je od bugarskog kralja Borisa ordenom za građanske zasluge I stepena a Milan barun Turković odlikovan je za zasluge u javnom životu ordenom Belog Orla V stepena. — Čestitamo!

IZ NAŠEG DISTRIKTA

Promene u članstvu:

Novi članovi:

Mesto, prezime ime i zanimanje	Klasifikacija	Adresa: poslovna privatna
Čuprija-Jag.-Paraćin 1) Ing. Ivan Tornago techn. referent grada Čuprije	Gradevinarstvo. Architecture	Čuprija gradsko Poglavarstvo
Osijek 2) Vilim Sternberg veletrgovac 3) Stjepan Gruber nastavnik gimnazije 4) Andro Demetrović upr. I Hrv. Štedionice	Prodaja alkoh. pića Alcoholic beverage Distributing Srednje školska nastava Secondary Schools Trgovačko Bankarstvo Commercial banking	Kolarićeva 10 Tel. 609 Dejačevićeva 5 Muška real. gimn. Tel. 396 Županiska 11 Trg Kralja Petra Tel. 109
Petrovgrad 5) Miloš Stanojević nastavnik gimnazije 6) Dr. Đura Dekanić lekar	Srednje školska nastava Secondary schools Medicina-ginekologija Medicine-gynecology	Državna real. gimn. Cara Lazara 15 Tel. 2-57 Banovinska bolnica Hajduk Veljko 4 Tel. 2
Dubrovnik 7) Bruno Radmili vlasnik preduzeća	Razgledanje gradova Sightseeing Service	Iovana Skerlića 2
Karlovac 8) Josif Vlach industrialac 9) Dr. Stanko Rendulić Advokat	Tekstilna ind. Textilind Kuće vlasništvo Proprietry	Kaštel Zrinjski Trg 16
Maribor 10) Miloš Ribarž pomoćnik upravnika Nar. Banke 11) Stevan Krajnović šef komesariata žel. i pogranične policije	Emisiona banka Bank of issue Državna policijska služba Public — police service	Narodna Banka Tel. 20-59 Krekova 2 Komesariat Tel. 23-46 Glavni Trg 22 Tel. 23-95

Istupili iz kluba:

Dubrovnik: 1) Nikola Vukčević, zbog premeštaja

Novi Sad: 2) Vladimír Ležimirac, podneo ostavku.

ROTARSKE ŽALOSTI. — Brat Stjepan Vuičić član R. K. Osijek izgubio je iznenađeno i neočekivano svoju suprugu a našu sestru Emicu. — Brat Toma Maksimović (R. K. Vukovar) izgubio je svoju staru majku. — Br. Žiga Brill (R. K. Osijek) izgubio je svoju majku. — Brat Dobrivoje Slošović, ministar građevina, (R. K. Beograd) izgubio je majku. — Brat Alfred Popp (R. K. Vukovar) izgubio je svoju suprugu a našu sestru Olgu. — Neka je svima ožalošćenima naše najdublje, rotarsko saučešće.

RAD NAŠIH KLUBOVA:

Bačka Topola. — U toku meseca februara naš klub je primio dva nova člana i to Horvat Aleksandar, klasifikacija građ. materijal i Gabor Pavla, gorivo drvo i stime je unutrašnja ekstencija povećana. 19 februara naš klub je proslavio rođendan Rotarstva sa sestrama, i uglednim gostima i predstavnicima raznih nadležnosti. Na proslavi subotičkoga kluba prisustvovali su braća Beniš, Trbović i dr. Frank.

Banja Luka. — Brat Boberić je održao predavanje: Državna hipotekarna banka — pređe Uprava fondova, u kome je naročito obradio stanje banke pre rata i time braću detaljno upoznao sa kreditiranjem u predratnoj Srbiji. — Vođena je diskusija o arievskom paragrafu, koji je proklamovao R. K. — Grac (Austria) i doneta je odluka da su se tim paragrafom braća u Gracu ogrešila o osnovne rotarske principe.

Beograd. — Otvarajući 458 redovni sastanak kluba, predsednik Dr. Andra Nikolić čestitao je izbor za vanrednog profesora univerziteta D-ru Iliji Pržiću. Zatim je saopštio da je ovih dana izašla knjiga rotara Alkalaja o Mojsiju. Dr. Pržić govori o radu jugoslovensko-bugarskog malog komiteta i čita rezoluciju sa skorajšnjeg sastanka komiteta u Sofiji. Rotar D. Prica čita izveštaj o radu italijanskih klubova. Rotar Aca Dinić drži predavanje o međunarodnoj trgovini. — Na 459 redovnom sastanku održao je gost Dr. Miodrag Grbić, kustos Muzeja Kneza Pavla, zanimljivo predavanje o značaju preistorije za našu zemlju. 460 redovni sastanak bio je posvećen Rotarstvu, te je predsednik Dr. A. Nikolić održao predavanje o rotarskoj ideologiji, a rotar Dr. V. Kujundžić, osnivač Rotary kluba Beograd — o postanku Rotarstva uopšte i o postanku i razvitku njenom u Jugoslaviji. Na kraju je rotar E. Marković govorio o osnivanju Rotary kluba Zagreb, koji je organizovan skoro u isto vreme kada i R. K. Beograd. — Na 461 redovnom sastanku održao je rotar Gojko Gjeranović predavanje o lovu. Posle predavanja prikazana su tri zanimljiva filma o lovu, od kojih dva filma iz naše zemlje.

Bitolj. — Brat Kešeljević je upoznao ostalu braću sa zanimljivim člankom Ed. Beneša, posvećenim omladini „o ideološkim frontovima i demokratiji“. Na sednici od 23. II. govorio je o značaju rotarstva i o njegovom tvorcu Pavlu Harisu. — Brat Vl. Popović održao je predavanje „o francusko-nemačkim odnosima u prošlosti“, iz kojega se vidi da su ti odnosi duže vremena bili prijateljski nego neprijateljski. U cilju posticanja ostala udruženja i ustanova u Bitolju na plemenitu utakmicu pošumljavanja klub je 27. II. počeo sa podizanjem rotarske šume na brdu pri ulazu u grad sa pilepskog drumu. Toga dana prve sadnice bile su zasađene od braće rotara.

Čuprija-Jagodina-Paraćin. — Primljen je nov član ing. Ivan Tornago iz Čuprije. Brat Pejcha održao je jedno veoma uspelo predavanje o Metereološkim prilikama u nas. Ukratko je opisao malu metereološku stanicu čupriske fabrike šećera, njen uređaj sa svima potrebnim instrumentima i aparatima. Predavanje je bilo veoma zanimljivo za članove — rotare našeg Pomoravlje, gde se osobito obraća pažnja na kiše i suše, na količinu snega i rdave posledice od poplava po rodnoš moravske ravnice.

Dubrovnik. — Težak i bolan gubitak zadesio je klub smrću člana, brata Vicka Miloša, kapetana-inspektora Dubrovačke parobrodske plovidbe, koga su sva braća ispratila na večni počinak. Za uspomenu na pok. brata Miloša članovi su između sebe sakupili Din. 1.200.— za „Fond sirotinjske torbe R. k. Dubrovnik“. U klub se vratio raniji član Ronto Radmili, koji je samo po sili prilika bio napustio klub, pošto je sada ponovo stekao klasifikaciju. Zbog premeštaja u Zagreb, napustio je klub brat Nikola Vukčević, koji se celo vreme a naročito u poslednje doba isticao svojim požrtvovanim radom u klubu. Osigurana je ekstenzija u klubu, pošto su primljena još tri nova člana. — Klub je u februaru priredio englesko večer, na kome je gđa Fanny S. Copeland, engleska publicistkinja održala predavanje sa projekcijama „Engleska kao turistička zemlja“. Pored sestara rotarka, tome večeru bio je prisutan kap. g. Hadžija, engleski konzul u Dubrovniku i dr. Pored zanimivog predavanja, bilo je za sve prisutne ugodno iznenađenje slušati jednu Engleskinju da govori čistim našim jezikom. — Br. Sokolović izneo je svoja zapažanja o trgovini i prometu u Gruškoj luci.

Karlovac. — Predavanja: br. I. Navratil, „O prilikama na selu“ iznesavši na vanredno lijep način stanje sela kod nas i u inozemstvu. Br. T. Vuković „O kliringu“ kojom prilikom prikazao je stanje prometa naše države sa inozemstvom. O štamparstvu u Kini, predavao je br. R. Grdešić. Konačno je prema rotarskim običajima održao vanredno uspješno predavanje „O međunarodnom služenju“ br. N. Georgijević, spominjujući sve velikane čovječanstva, te posebno one našeg naroda, a posebno je govorio o osnivaču rotarstva br. P. Harrisu. Klub je bio pozvan na razne priredbe, na koje su bili izaslani klupski delegati. Jedna od takovih priredba bila je gostovanje Zagrebačkog kvarteta, na činovničkoj zabavi tvornice pređenja i tkanja pamuka u Dugoj Resi, gdje je kućedomaćin bio br. R. Kratochvil, gen. ravnatelj iste tvornice. Ovoj priredbi sudjelovali su br. dr. A. Longhino, klupski predsjednik, Stanko Kosem potpredsjednik Petar Košćević tajnik, te br. Georgijević N. Hoppe A. Košćević Slaviša. Klub je tokom cijelog mjeseca redovno radio. Zaključeno je, da se komitet za boravak u Prhovu poveća, kako bi se br. Kosemu koji ovu akciju vodi olakšao posao.

Ljubljana. — Veoma uspješni Ladiesnight održan 19 februarja. Zagrebski klub šalje dopis v katerem bratje za Zagreba vprašnjejo kako bo kaj s sestankom odbora Zagreb—Ljubljana, za katerega predlagajo, naj bo v Celju. — Pravila Društva za pohabljenost deco budo sestavljena. — Dr. Golia se je udeležil posvetovanj mešanega jugoslovansko-nemškega odbora za les v Eisenachu ter nam je podal zanimive slike s pota, pa tudi oposvetivanjih samih poedal marsikakšno zanimivost. V glavnem so se pogajanja vrtela okoli cen z izvoz našega lesa v Nemčijo, kar je bilo tudi že objavljeno in je naša delegacija imela lepe uspehe.

Maribor. — Na prvem februarskem meetingu je referiral najprej brat Kovačec o delovanju rotarskih klubov v 66. distriktu, nato pa je poročal brat predsednik Rapotec o rotarskih novicah s celega sveta ter referiral potem o zanimivem predavanju rotarja Fougérea (R. k. Paris) o sodobnih ekonomskih problemih Francije. — Na drugem meetingu je predaval brat Orožen o zimskem športu in še posebej o vsakoletni znameniti športni prireditvi „Orožnov smuk preko Pohorja“, nato pa — in da zopet poslužimo 4. rotarskemu cilju — je referiral brat Brenčič zelo obširno in zanimivo o Rotarstvu na Poljskem. — Naš treji februarski meeting se je vršil v znamenju 33. rotarske obletnice. Brat predsednik nam je sporočil poslanico Paula Harrisu in prezidenta Duperreya, nato pa je predaval brat pastprezident Štajmer o temi „Rotarstvo drugod in pri nas“, v kateri je izčrpno obravnaval problem mednarodne-

ga služenja. In kakor da bi slučaj hotel podčrtati mednarodni značaj našega programa, smo na tem sestanku pozdravili našega **fisočega** gosta v osebi rofarja Ing. Schermerja iz Gradca, torej gosta iz tujega distrikta in kluba, s katerim nas vežejo tako živahne vezi iskrenega prijateljstva in skupnega delovanja na mednarodnem polju, da so bile opažene že v širšem rotarskem svetu. No, na koncu meseca februarja smo to „mednarodno strujo“ prekinili in posvetili meeting, duhu časa in tradiciji primerno, — princu Karnevalu. Sicer je ta veliki gospod tudi osebnost pravega mednarodnega formata, tada sijajna zabava, ki je združevala vso noč naše brate, naše drage rotarske sestre in naše mile goste v iskrenem prijateljskem objemu in razpoloženju, je bila prisrčna in pristno domača. To je bila letos naša druga Ladies Night, ki je po zaslugi pripravljalnega komiteja zopet odlično uspela. Pri vsem tem pa seveda nismo pozabili na svojega bližnjega oz. na služenje javnosti. Tu je zopet naša mlečna akcija na studenskih osnovnih šolah, potem pa še prispevki za podmladek Jadranske straže in z Sokolsko društvo Maribor za zidanje planinske kočice na Pohorju.

Niš. — U toku ovog meseca klub je posvetio naročitu pažnju služenju u klubu i međunarodnom služenju. — 33-godišnjica Rotarstva proslavljena je dostojno sestrinskim večerom sa gostima-nerotarima. Taj sastanak bio je posvećen Rotarstvu i prijateljstvu među narodima, a br. B. Milošević održao je predavanje „Rotarstvo i prijateljstvo među narodima“, dok je br. Dr. M. Sokolović pročitao prevod poslanica oca Rotarstva Paula Harrisa I pretsednika R. I. Maurice-a Duperrey-a. Poslanica pretsednika M. Duperrey-a „Rotarstvo kao faktor u stabilnosti sveta“ prevedena je, umnožena, i razaslata svim bratskim klubovima u našem distriktu. Prevod ove poslanice pročitao je na sestrinskom večeru kada su bili prisutni i gosti-nerotari. — Osnovan je rotarski sto u Park-hotelu gde se svakog dana mogu naći članovi našega kluba. Ovaj sto označen je našom klupskom rotarskom zastavicom i rezervisan je stalno samo za rotare i njihove zvanice. — Sastavljen je „Roster“ — spisak klasifikacija na teritoriji našega kluba. U drugoj polovini meseca februara obavljene su sve pripreme i podela rada za međugradski sastanak u čast br. Maurice-a Duperrey-a, pretsednika Rotari Intenational, koji će posetiti naš klub 6 marta t.g. Istovremeno posvećena je, kao i uvek do sada, pažnja drugarstvu, te je jedan naš redovni sastanak održan u domu br. Milana Stojiljkovića, koji je svu braću i sestre pozvao na večeru na dan njegove Slave uz apel da se naš redovni sastanak toga dana održi u njegovom domu. Ovaj drugarski sastanak održan je kao i svi ostali rotarski sastanci u gostoljubivom domu br. M. Stojiljkovića i vanredno je uspeo, sa visokom frekvencijom i još višim raspoloženjem.

Novi Sad. — Prvu sednicu u mesecu februaru Klub je posvetio rešavanju mnogih aktuelnih interno klubskih problema; doneo je novi Pravilnik o prijemu novih članova. — Rot. Ing. M. Manojlović preveo je iz „The Rotaria-a“ značajnu raspravu „Debata o Ministarstvu mira“, koja se iznosi kao debata između francuza Pertinax-a koji kaže „NO!“ i Amerikanca Frank E. Gannet koji kaže „YES!“. — Rot. Dr. M. Popov preveo je sa engleskog značajnu poslanicu Morice Duperrey-a: „Rotarstvo kao faktor stabilnosti u svetu“. — Rot. Vjekoslav Karlavaris na svečanom sastanku sa sestrama a povodom 33-godišnjice osnivanja Rotarstva govorio je o razvitku, stanju i značaju rotarskog pokreta kod nas i u svetu. — Klub je jednog bezimnog trg. pomoćnika pomogao sa din. 100.— da bi mu omogućio da pribavi potrebna mu uverenja. — Dva siromašna a vrlo dobra đaka Klub je pomogao sa dinara 500.— da nabave potrebne im školske knjige.

Osijek. — Povodom 33. obljetnice R. I. održao je br. dr. Dragan Miler predavanje o historijatu rotarskog pokreta sa osobitim osvrtom na razvoj Rotarstva u Jugoslaviji. — Gost br. dr. Stanoje Pelivanović R. K. Beograd drži predavanje „O građanskom ratu u Španiji“. Predavanje je bilo neobično interesantno, jer je br. Pelivanović govorio na temelju vlastitog opažanja. Osobito psihološko raščlanjenje naravi Španjolaca od kojih se u svakom pojedincu krije jedan Don Quiotte i neutaživa čežnja za corridom koja znači samo borbu, krv i strast razjasnilo nam je u velikoj mjeri inače za nas nerazumljivo, već preko podrug godine trajajuće međusobno klanje pripadnika jedne te iste nacije. — Bratu Pelivanoviću, koji nije žalio ni truda ni troška da nam svojim predavanjem i svojom prisutnošću uveliča današnju proslavu izražavamo našu duboku zahvalnost. — Na istom sastanku primljena su dva nova člana. — Br. Govorković čita svoje pismo sa puta „Indiske grobnice“, uspomena na njegova predratna putovanja po Indiji. — U njemu s poetičkim nadahnućem priča o utiscima koje su na njega proizvele grobnice Akbar-kana, Džehan-šaha i drugih velikana indijske prošlosti. Opisuje sahranjivanje mrtvaca u Benaresu, naziranje Buddhinih ateista koji se poslije svoje smrti zadovoljavaju sa nirvanom i Brahmana — politeista koji sami za svoga života strepe od osvete bogova dok poslije njihove smrti od asketizma izmučeno tijelo nalazi mir u zagrljaju plamenova lomače da konačno nestane u zajedničkom grobu, svetom Gangesu. Opisuje i užase „tornjeva šutnje“ u kojima tijela Parsa proždiru orlovi — lješinari.

Pančevo. — Pretsednik br. dr. Svet. Mihajlović otvorio je sastanak i pozdravio je naročito goste, izjavivši svoje veliko zadovoljstvo, da su se učenici ovdašnje gimnazije Miroslav Subotički i Božidar Dimitrijević koji su dobili nagradu kluba za Svetosavski rad, odazvali pozivu da sa svojim direktorom i razrednim starešinama budu na sastanku kluba, Nagrađeni učenici pročitali su svoje radove „Život i rad Kralja Aleksandra I.“ što su članovi sa interesovanjem saslušali. Pretsednik brat Mihajlović zasebno je u ime kluba čestitao učenicima sa biranim rečima, da se i od njih očekuje, da po primeru Velikog Kralja, koji je sve založio za dobro svoga svoga naroda, da budu dobre patriote. Zatim je brat Isajlović održao predavanje „Vaspitanje omladine u prošlosti i danas“, u kome je izneo da se u vaspitanju omladine naročito školske sve više obraća pažnja i da rotari nastoje da što više učinu za omladinu, da bi ista što više poslužila svojim radom, da bude ponos svoje sredine. — Na sastanku proslave 33 godišnjice od osnutka prvog rot. kluba je pozdravio braću, a naročito sestre, koje su se odazvale pozivu, da uveličaju današnju proslavu. Za ovim je održao predavanje o ideologiji Rotarstva, iznevši praktične primere u čemu bi trebao da bude rad rotara. Brat Milić izneo je istorijat postanka Rotari kluba, a zatim je održao vrlo dobro predavanje „Dobri odnosi sa susedima, u kome izneo važnost jedne države da živi u dobrim odnosima sa susednim državama, zatim povoljan položaj naše države u tom pogledu i rad rotara za što bolje odnose sa susednim narodima.

Petrovgrad. — Mesec februar to je godišnjica osnivanja našeg kluba, i mi sma se trudili na svome pedesetom sastanku obavestiti javnost o našem jednogodišnjem radu i aktivnosti. — Brat Guverner nas je posetio i tom prilikom održao venredan prigodan govor. On je rekao: „Rotarstvo je skup ljudi raznih zvanja ujedinjeni u idealu služenja, koji nastoje, da svaki od njih bude što korisniji član svojoj bližoj i daljoj okolini. Rotarstvo je skup onih ljudi, koji ne gledaju zavidljivo napredak i sreću drugih ljudi, oni nisu ljudi kojima tuđa sreća teško pada, već su Rotari ljudi koji boluju tuđe bole, koji uživaju u tuđoj sreći. Rotari su ispravni u svome domu i svom poslu, u svome gradu ili opštini u svojoj domovini, oni služe

svome narodu pa preko njega i celome čovečanstvu. Danas kada se na sve strane narodi krvare, Rotari se zalažu za ublažavanje jada nanetog ratom, i trude se da očuvju mir." — Predsednik brat Dr. Luka Mijajev je rekao: „Ova prva godina potrebna nam je bila da se sami upoznamo sa ideologijom ciljevima i zadacima Rotarstva, da se medjusobno što bolje upoznamo, da se sami podvrgnemo jednom ispitu i da sami sebe ispitamo, dali možemo biti Rotari i dali smo sposobni, da između sebe samih stvorimo jedno iskreno prijateljstvo i drugarstvo, da bi mogli zajedničkom snagom udovoljiti idealu služenja za dobro svoje okoline, svog naroda i čovečanstva. — Nerotar Gospodin Nikanor Iličić profesor veronauke, pri ovdašnjoj Državnoj Realnoj Gimnaziji, kao naš gost na jednom našem sastanku, održao nam je vrlo zapaženo predavanje „Smisao i značaj prave kulture i civilizacije“. U svome predavanju gospodin Iličić je uspeo ukazati nam, na identičnost mnogih moralnih principa, koji su obuhvaćeni u ideologiji rotarstva, a koja ne protivreče nikakvim osnovnim etičkim principima, pa čak ni religioznim. — Tema je određena prema najnovijim dokazima i obrazloženjima savremenih etičkih problema i njihovoj primeni u sadašnjem društvu. — U svom filisofskom razlaganju predavač nas je vodio kroz sve faze u proces čovekova razvića, od animalnog do moralnog i od moralnog do divinskog čoveka, i iz ovoga predavanja izveli smo rezime, da takvim stvaralačkim radom čoveka, dok se on u svemu rukovodi opštim i posebnim normama svoga života, zajedničkim kolektivnim naporima i naprezanjima, mnogih pojedinih ličnosti krog svu istoriju čovečanstva, stvara se ono što se zove kultura i civilizacija čoveka pojedinca, pojedinih naroda i celoga čovečanstva. — Na završetku nam je predavač rekao „Time se pravda svaka plemenita akcija svakoga društva, koju sebi postavlja za cilj, a time doprinosi opštoj koristi društva i čoveka. — Naš mladi klub se je pojačao sa dva nova člana popunivši klasifikaciju Srednje nastave i Ginekologije.

Srajevo. — Br. Vaso Ristić je nastavio svoje izlaganje o nacrtu gradskog budžeta za 1938-39. — Br. Uvejs je referisao o mogućnosti osnivanja novoga kluba u Mostaru. — Brat Ulmanski je dao referat po svome povratku iz Nemačke, o pregovorima što boljeg plasiranja našeg drveta. — Br. ing. Milošević je referisao o posjeti velike nemačke tvornice I. G. Farbenindustrie u Merseburgu kod Leipziga.

Skoplje. — U toku meseca februara su održali svoja predavanja braća: Velimir Stavrić, šef tehničkog odseka poglavarstva grada Skoplja sa temom: Opšti pregled rešenja najvažnijih komunalnih problema grada Skoplja; Milan Čemerikić podneo je referat o svome putu u Sofiji; dr. Aleksije Jelačić: Referat o četvornom cilju rotarstva; Milan Čemerikić: O malom komitetu rotarstva Jugoslavije i Bugarske. — Kao gost održao je predavanje prof. univ. dr. Prvoš Slankamenac: Pitanje nauke i profesije na univerzitetu, koje je naišlo na veliko odobravanje kod sve prisutne braće. — Na dan 25 februara tg. održan je sastanak posvećen međunarodnom služenju. Ovome sastanku bili su prisutni kao gosti: Ban Vardarske banovine G. Marko Novaković, i konzuli: Kraljevine: Italije, Grčke, Albanije, Belgije, Danske i republike: francuske, čehoslovačke, turske i austrije. Na ovome sastanku su održali predavanja braća Čemerikić i Jelačić, a brat predsednik Panta Jovanović u svome pozdravnom govoru objasnio je cilj sastanku. Gosti su bili očevidno veoma zadovoljni priređenim im sastanku, sa koga su poneli prijatne utiske.

Slavonski Brod. — Brat Abramović pročitao je svoje razrađeno predavanje: O sprečenosti služboprimca, o kome je prošle sednice referisao. — Za proslavu obljetnice dana postanka Rotarstva pripremljen je 23 februara vanredno uspeo sastanak sa sestrama.

Sombor. — Rad se sastojao u sledećem: Čitaju se nagrađeni Svetosavski temati: „Najbolje služi, ko drugome služi“. Prvom nagradom nagrađen je rad Bogoljuba Jevtića učenika Trg. akademije i rad Milana Čordarića učenika V razr. Učiteljske škole, drugom nagradom nagrađen je rad Radomira Marakića uč. V raz. Učit. škole, a trećom radovi Radoslava Đekića i Sužnja Hamida učenika III razr. Učit. škole. O stilu građevina, održao je vrlo interesantno predavanje br. Anđal, gde je prikazao današnjeg građevinara koji je sasvim napustio ukras zgrade, za koga građenje prëtstavlja matematički i finansijski problem, vršeci projekciju lenjirom i konkludirajući tako da se još ne zna kako će se razvijati stil. — O problemu prosijačenja održao je brat Müller zanimljivo predavanje. Iznosi socijalnu stranu toga problema, današnje stanje u gradu te načine na koji bi se ta društvena nevolja mogla ukloniti. O našem časopisu „Jug. Rotar“ referisao je brat Julije Müller iznoseći svoje predloge i sugestije u vezi sa reorganizacijom uređaja ovog časopisa. O 33 godišnjici osnivanja prvog R. K. održao je vrlo lepo predavanje brat Miloš Lepedat.

Split. — Od predavanja donosimo, da je br. Dalibor Čorak održao: O uređaju i prometu luke Rotterdam, gde je izneo važnost položaja za int. trgovinu kontinenta, te ogroman promet u žitaricama i uglju. — Primljen je jedan nov član. — Brat Stanger referisao je: o Ciklonima, prema predavanju kap. bojnog broda g. Kustera. — Brat Abramić je predavao o Umjetnosti u paleolitici, kao karakteristici najstarije kulture u Evropi. — 22 febr. na dan rotarske proslave posećio je klub br. Guverner i veče je provedeno u velikom raspoloženju.

Stari Bečej. — Crvenom krstu za kuhinju siromašnih đaka podareno 500 din. — Svetosavske nagrade dodeljene su učen. VII r. Josifu Paulu i učen. VIII r. Ivanu Gavanskom. Nagrađeni temati su na drugoj jednoj sednici pročitani. — Poseta br. Guvernera bila je 10 febr. u čiju je čast održano i sestrinsko veče i sa postima nerotarima. Celo je veče provedeno u najboljem raspoloženju, osobito se braći svidela poruka pojedinim članovima u stihovima od brata Anonimusa. Ovoga sastanka je proslavljena jednogodišnjica opstanka kluba u St. Bečeju.

Subotica. — Klub je promenio klupski lokal i održava sastanke u restoraciji „Lloyd“. Svoju „Zimsku akciju“ u pomoć bednih porodica s većim brojem dece, klub je uspešno završio izdatkom od okruglo Din. 35.000.— U svojoj skrbi za omladinu podario je klub ovdašnjem dečjem obdaništu prilog od Din. 500.— 33. rođendan rotarstva proslavio je klub naročito svečano u krugu najviđenijih predstavnika vojske, civilnih vlasti, i predstavnika državnih ustanova i štampe. Cilj sastanka, da istaknute predstavnike ovdšnjeg javnog i kulturnog života upozna sa ciljevima i radom rotarstva u celosti je postignut, te su gosti poneli s našeg sastanka najbolje utiske i uspomene. Brat predsednik Roth upoznao je iste u poduljem govoru sa ciljevima rotarstva. — Brat Dr. Pavlović upoznao je prisutne sa biti internacionalizma našega pokreta i odnosu rotara prema rotarima ostalih zemalja, i rotarskim radom na čuvanju svetskoga mira. Brat tajnik Grabovac izneo je stanovite podatke o radu jugoslovenskih klubova za poslednjih 6 meseci, pa su iz ovoga referata naši gosti mogli videti, u čemu se sastoji nesebično rotarsko služenje blišnjima. — Brat Šokčić, novinar, stavio nam je na raspolaganje dve stranice svojega nedeljnika „Neven“ za opis gornjeg svečanog sastanka u cilju, da se šire građanstvo upozna s radom rotarstva. Veće izveštaje o ovom sastanku doneli su i drugi listovi. — U nizu raznih referata, koji su održani u klubu, vrlo je zapaženo predavanje brata Pavla Grabovca „Etažna svojina“ i brata Ivkovića „Fama i istina o narkotiku meskalin.“

Sušak. — Predavanje održao je brat Viktor Cerić: „Boljševizam sa gospodarskog gledišta“. U tom predavanju, poslije kratkog prikaza gospodarskog stanja Ru-

sije prije pada carizma, predavač prelazi od vlade Kerjenskog na boljševizam, na napore boljševičkih vlastodržaca, da zemlju izvedu iz upravo derutnog stanja u privredi, koje je nastalo poslije revolucije. Dalje iznosi velike napore i uspjehe sovjetske vlade na unapređivanju industrije, koja je danas za 15 puta jača od one predratne. Detaljno iznosi Staljinov gospodarski plan. Svoje interesantno predavanje zaključio je predavač činjenicom, da uza sve napore sovjetske vlade na unapređenju industrije i poljoprivrede, da je stanje sovjetskog radnika ispod nivoa evropskog radnika. Dne 23. februara svečano je proslavljena 33. obljetnica osnutka prvog Rotary Kluba, u vidu svečanog sastanka, koji je bio posvećen međunarodnom prijateljstvu. Tom prilikom bili su pozvani konsularni predstavnici Italije, Engleske, Francuske, Poljske a i novinari. Brat Dr. Lipovšćak održao je opširno predavanje o velikoj vojvodini Luxembourg, o njenom kulturnom, historijskom i privrednom razvitku. Brat Rošić prikazao je u kratkim crtama historiju širenja rotarstva i njegove glavne ideale. Brat Gjivović pričitao je poslanicu začasnog pretsjednika Rotary International Paula Harrisa i pretsjednika Rotary International Duperrey-a. Brat Mezzorana pročitao je predavanje rotara H. Roe Barthe o rotarstvu, održano u Nici prigodom konvencije. Brat Smokvina pročitao je poruku pretsjednika Duperreya rotarima cijelog svijeta. Karitativan rad kluba nastavlja se i dalje u vidu mliječne akcije za djecu i bolesnike.

Šibenik. — Mjesec februar prošao je u znaku očekivanja službene posjete dragog brata Guvernera našem Klubu. Dan njegovog dolaska utvrđen je za 25/II 1938 pa budući je najavio i dolazak sestre Guvernerice, to su sva naša braća sa sestrama dočekali mile goste na željezničkoj stanici. Za svog kratkog boravka u našem gradu upoznati susa znamenitostima istoga, kao i pokazata im je obližnja okolina, slapovi Krke i Šubičevac. Službeni dio održan je istog dana u 18 sati, na kojemu je nakon održanih referata brat Guverner detaljno informisan i upoznat sa radom ovog Kluba, što je on sa velikim zadovoljstvom konstatovao i zahvalio se svoj braći. Isto veče održano je Ladyes Night na čelu sa dragom sestrom Guvernericom. Kao gosti tom sastanku prisustvovali su načelnik grada g. Marko Bačinić kao i direktor Trg. škole g. Vukić. Nakon večere, izmijenjeni su pozdravni govori, kojim prilikom je brat Guverner potpunoma iskreno i otvoreno zahvalio našem Klubu i odao mu priznanje. Sastanak je završen sa plesom u restauraciji hotela „Krka”. — Radovi na osnivanju novog rotarskog kluba u Kninu napreduju. Projektovan je jedan međugradski sastanak klubova Split i Šibenik u Kninu. — Obilnu debatu izazvao je postupak R. k. — Graz povodom arievskog paragrafa.

Varaždin. — Predavanje je održao brat Vlad. Deduš prof.: „Polarno svjetlo” u kojemu nam je detaljno prikazao uzroke ove pojave. Polarno svjetlo nastaje u tako zvanim „kraterima” t.j. toroidnom prostoru oko magnetske osi zemlje, kada vrlo jake količine sunčane energije, u formi katodnih zraka, dođu do blizine zemlje. Tu ih elektromagnetsko polje zemlje svija, one ulaze u „kratere” i izazivaju osobito jaka poremećenja = pol. svjetlo. — Predavanje održao je brat Forst Josip: „Pecivna sposobnost brašna”, naglašujući, da o čvrstoći, žilavosti elastičnosti ljepka ovisi sposobnost pečenja brašna. — Brat Dr. Ernest Krajanski predavao o temi: „Rotarstvo i diktirano prijateljstvo”. — Nerotar dr. Medvedović održao u našem Klubu predavanje „O Esperantu” prikazavši postanak, historijat i razvitak Esperanta, njegovu praktičnost i upotrebu u svijetu, s naročitim obzirom na razmere koje je u našim krajevima postigao.

Vel. Kikinda. — Br. Dr. Teodorović je predavao „Iz lekarskog poziva”. Prikazuje dokumentovano kroz koje transformacije prolazi lekarski stalež u sadašnjosti i ocrtava glavne smernice daljeg razvitka. Iznosi veliki napredak medicinske nauke,

zdravstvenih institucija i farmakološke industrije u Jugoslaviji za poslednjih 20 godina. — U počast posete br. guvernera Pavlovića održana je svečana sednica u okviru ladiesnighta. Istodobno je proslavljena i godišnica inauguracije kluba. Posle pozdrava bratu guverneru, gostima nerotarima i sestrama rotarkama, br. predsednik Dr. Sindik dao je kratak pregled jednogodišnjih napora i rada kluba u duhu rotarskih ideala. Jednodušnost koja do sada ničim nije bila pomućena i stečeno potpuno poverenje među braćom najbolji je uslov za dalji rad u klubu. Br. guverner Pavlović zahvalio se na srdačnom pozdravu i, izlažući teorijske osnove rotarske ideologije, izneo praktične primere kakav stav treba rotar da zauzme i u najobičnijim situacijama života. — Br. Lederer održo je, predavanje o svojim utiscima sa puta po Francuskoj i Engleskoj. U Bostonu (Linkolnska grofovija) bio je gost kluba i održao tamo predavanje o Jugoslaviji i prilikama na Balkanu. — Povodom 33 obletnice od osnivanja prvog R. k. održao je br. Dr. Sremac svoje prigodno predavanje, u kome je izneo stav Rotarstva u okviru velikog zbivanja sadašnjice. Potom je sažeto izložio sva četiri vida rotarskog služenja, zadržavajući se na služenju u klubu i na negovanju istinskog drugarstva kao na momentu koji ohrabruje i pojačava pojedinca na aktivnost i rad u ostalim vidovima rotarskog služenja.

Vinkovci. — Brat Zlatko Gross je referisao o svom provedenom dopustu na Planici, čuvenom Smučarskom terenu. Opisuje lepote toga kraja i privlačnosti i za strance, jer je tamo zatekao mnoge planinare iz drugih zemalja. — Povodom obletnice rotarskog postanka održano je Svečano veče sa sestrama, na kome su govorili br. Dr. Matija Divić o istoriji Rotarstva a ing. Drag. Basler o ciljevima Rotarstva. Veče je potpuno uspelo.

Vršac. — U toku februara meseca, održana su sledeća predavanja: br. dr. Mirko Vladisavljević, sa temom: „O interesantnim slučajevima u lekarskoj praksi“. Dr. Ivan Bikar: „O uticaju ishrane na zube“, kao i „Naši zubi i naš hleb“. Dr. Nikola Stefanović: „O internacionalnoj službi rotari klubova“. Dušan Drndarski: Istorijat osnivanja prvog rotari kluba. — 24. rebr. klub je održao veoma uspelo sestrinsko veče, kao jubilarno veče 33. god. od osnivanja prvog rotari kluba.

Vukovar. — Brat dr Franjo Gruber dao je vrlo aktuelan referat: Zaposjedanje tvornice u slučaju štrajka u Francuskoj. — Obletnica postanka Rotarstva je svečano proslavljena. Progodni govor održao je predsednik Toma Maksimović. Između ostalog rekao je predsednik: Traženje prijateljstva po celom svetu se polako ostvaruje, prijateljstvo šire 190.000 rotara učlanjeni u 4500 klubova. U gornju sumu uračunato je i nas 18, a u cifru od 4500 ubrojen je i naš klub. I kao što je naš klub hram prijateljstva, a njegovi članovi iskreno pripravnici da služe svom bližnjem, tako isto verujem da je takav slučaj i u drugim klubovima. Radi toga je naša topla želja, da se ispuni san Pavla Harisa i da Rotarstvo u iskrenom prijateljstvu i uzajamnom potpomaganju poveže sve narode na svetu. — Akcija za osnivanje rotarskog kluba u Brčkom napreduje.

Zagreb. — Na dan 23 februara o. g. navršilo se 33 godine od osnutka prvog Rotary kluba. I ove godine sjetio se naš klub ovog događaja, posvetivši svoj sastanak od 28 februara toj godišnjici. Rotar dr Jozo Poduje održao je briljantan govor, koji je učinio najdublji utisak na sve prisutne. — I ostali sastanci u mjesecu februaru bili su puni sadržaja. Tako na sastanku od 21 o. mj., koji je održan u prisustvu gostiju ne-rotara, održao je gost rotar dr Mihajlo Petrović, član Rotari kluba Beograd, vanredno zanimivo i poučno predavanje o polarnim ekspedicijama nekad i danas. Gost predavač upotpunio je predavanje sa pričanjem doživljaja iz ekspedicija u sjevernu i južnu polarnu oblast, u kojima je on lično učestvovao. — Rotar

dr Aleksandar Šmit prikazao je rad Akademije za međunarodno pravo u Haagu na temelju biltena, koji je izdala asocijacija slušača Akademije. — Asocijacija slušača, upućujući poziv na sudjelovanje u ovogodišnjoj sesiji, ističe uvjerenje, da je u današnjem nemirnom vremenu, punom suprotnosti i teškoća, jedini remedij za budućnost što tijesnija saradnja svih onih, koji iskreno teže za ostvarenjem toli potrebnog mira među narodima. — Rotar Pavle Ostović dao je pregledan referat o finansijama Rotary International zn rotarsku godinu 1936/1937. — Rotar Veljko Vasić upoznao je članove sa sadržajem predavanja rotara dra Stele-a „Slovensko-hrvatske kulturne veze“.

Zemun. — Na jednoj sednici pročitana je i brižljivo saslušana poslanica predsjednika Mauricea Duperreya: Rotarstvo kao faktor u stabilnosti sveta. (Po niškom prevodu). — Brat Nikola Benko pročitao je zagrebačku koseriju o Novinarstvu. — Gosp. Brigljević, prof. kao gost-nerotar održao je predavanje: Žena kao javna radnica, koje je izazvalo veoma korisnu debatu među članovima. — Uspomena na dan postanka prvog rotary-kluba u Čikagu svečano je proslavljena. Br. Oz. Karamata i br. dr V. Kujundžić (R. K. Beograd) održali su prigodna predavanja o početku i razvitku Rotarstva kao i osnivaču Rotarstva brata Pavla Harrisa.

GDE SE SASTAJU I GDE OTSEDAJU ROTARI?

BAČKA TOPOLA KAFANA BAKAJI (utorak, 20 h)	MORAVA - ĆUPRIJA KANTINA ŠEĆERANE (petak, 20 h)
BANJA LUKA HOTEL PALACE (petak, 20 h) topla i hladna tekuća voda, centralno grejanje, kafana	NIŠ HOTEL „PARK“ topla i hladna tekuća voda, najmoderniji komfor, garaža, centralno grejanje itd. (sreda, 20 h)
BEOGRAD HOTEL SRPSKI KRALJ (poned. 20 h) topla tekuća voda, centr. gre- janje, vodeći hotel u Beogradu	NOVI SAD TRGOVAČKI DOM (petak, 20 h)
BITOLJ (sreda, 20 h) vodeći hotel u Bitolju, tekuća voda u sobama, garaža	HOTEL JEVTIĆ OSIJEK GRAND HOTEL (četvrtak, 20 h)
DUBROVNIK GRAND HOTEL IMPERIAL četvrtak, 20 h) vodeći hotel u Dubrovniku	PANČEVO PIVARA WEIFERT (sreda, 20 h)

<p>KARLOVAC VELIKA KAVANA</p> <p>ponedeljak, 20 h)</p>	<p>PETROVGRAD HOTEL VOJVODINA</p> <p>(sreda, 20 h)</p>
<p>LESKOVAC HOTEL KOSTIĆ</p> <p>tekuća voda u sobama (četvrtak, 20 h)</p>	<p>SARAJEVO Vodeći hotel HOTEL EVROPA</p> <p>(poned. 20 h) topla i hladna tekuća voda, centralno grejanje, garaža itd.</p>
<p>LJUBLJANA GRAND HOTEL UNION</p> <p>sreda 20 h) topla i hladna tek. voda, centr. grej., vodeći hotel u Ljubljani</p>	<p>SKOPLJE HOTEL BRISTOL</p> <p>(petak, 20 h) topla i hladna tekuća voda, centr. grejanje, garaža itd.</p>
<p>MARIBOR KAZINO VEL. KAVARNA</p> <p>(pon., 19.50 h) Café-Restaurant-Bar</p>	<p>SLAVONSKI BROD HOTEL CENTRAL</p> <p>(poned. 20 h)</p>
<p>SOMBOR TRGOVAČKI DOM</p> <p>(utorak, 20 h)</p>	<p>VARAŽDIN GRAND HOTEL NOVAK</p> <p>(petak, 20 h) pionir hotel svih staleža</p>
<p>SPLIT HOTEL CENTRAL</p> <p>(sreda, 20.30 h) topla i hladna tekuća voda: kafana itd.</p>	<p>VELIKA KIKINDA</p> <p>(sreda, 20 h) U klupskim prostorijama Francuskog kluba u domu Kralja Petra Oslobođioca</p>
<p>STARA KANJIŽA HOTEL MOLVAJ</p> <p>(Ponedeljak, 19.30 h)</p>	<p>VINKOVCI HOTEL LERNER</p> <p>(utorak, 20 h)</p>
<p>STARI BEČEJ HOTEL IMPERIAL</p> <p>četvrtak, 20 h) tekuća voda, centralno grejanje, garaža</p>	<p>NOVI SAD HOTEL SRBIJA</p> <p>(utorak, 20 h)</p>
<p>SUBOTICA RESTAURENT LLOYD</p> <p>(sreda, 20 h)</p>	<p>VUKOVAR GRAND HOTEL</p> <p>(ponedeljak, 20 h)</p>
<p>SUŠAK PARK HOTEL</p> <p>(sreda, 20 h)</p>	<p>ZEMUN HOTEL CENTRAL</p> <p>(četvrtak, 20 h) topla i hladna tekuća voda, centralno grejanje, garaža itd.</p>
<p>ŠIBENIK GRAND HOTEL KRKA</p> <p>(četv. 20.30 h) tekuća voda, centr. grejanje garaža itd.</p>	<p>ZAGREB GRAND HOTEL ESPLANADE</p> <p>(poned. 20 h) vodeći hotel u Zagrebu</p>

77 DISTRIKT R. I.

PRISUSTVOVANJE NA KLUPSKIM SASTANCIMA

IZVEŠTAJ ZA MESEC FEBRUAR 1938 GOD.

Redni broj	IME KLUBA	Broj članova konc. meseca	Broj održ. sastanaka	Prosečni broj članova	Prosečni broj prisutnih čla- nova	Prosečni me- sečni postotak	Sastanci sa 100% prisutnih	Primedbe
1	Bačka Topola	18	4	17.5	16	91.425	0	
2	Banja Luka	15	4	15	10.25	67.81	0	
3	Beograd	50	4	50	36.5	73	0	
4	Bitolj	19	4	19	12.75	67.10	0	
5	Čuprija-Jagodina-Paraćin	24	4	23.75	15	63.51	0	
6	Dubrovnik	17	4	16.25	13.25	81.34	0	
7	Karlovac	22	4	22	18	81.81	0	
8	Leskovac	21	4	21	17	80.95	0	
9	Ljubljana	—	—	—	—	79.05	0	
10	Maribor	41	4	41	34.75	84.75	0	
11	Niš	21	4	21	16.75	79.76	0	
12	Novi Sad	36	4	36	30.25	84.02	0	
13	Osijek	31	4	29.5	24.75	83.95	0	
14	Pačnevo	29	4	29	27.25	93.96	0	
15	Petrovgrad	23	4	21.50	19.50	90.59	0	
16	Sarajevo	—	—	—	—	80—	0	
17	Skoplje	28	4	28	20.5	74.99	0	
18	Slavonski Brod	20	4	20	18	91.25	0	
19	Sombor	17	3	17	15.33	90.20	0	
20	Split	18	4	18	15.50	86.11	0	
21	Stara Kanjiža	21	4	21	12.75	60.20	0	
22	Stari Bečej	20	4	20	15.25	86.20	0	
23	Subotica	30	4	30	22.75	75.76	0	
24	Sušak	31	4	31	22.75	73.38	0	
25	Šibenik	18	4	18	14.5	83.08	0	
26	Varaždin	26	4	26	21.25	81.72	0	
27	Velika Kikinda	17	5	17	14.2	83.53	0	
28	Vinkovci	16	4	16	13.50	84.37	1	
29	Vršac	20	4	20	15.5	77.5	0	
30	Vukovar	18	4	18	16.50	91.67	1	
31	Zagreb	51	4	51	38	70.56	0	
32	Zemun	27	4	27	19.50	72.22	0	
	UKUPNO	745	×	740.50	587.78	2387.005	2	
	PROSEČNO	×	×	24.68	19.59	74.595	×	

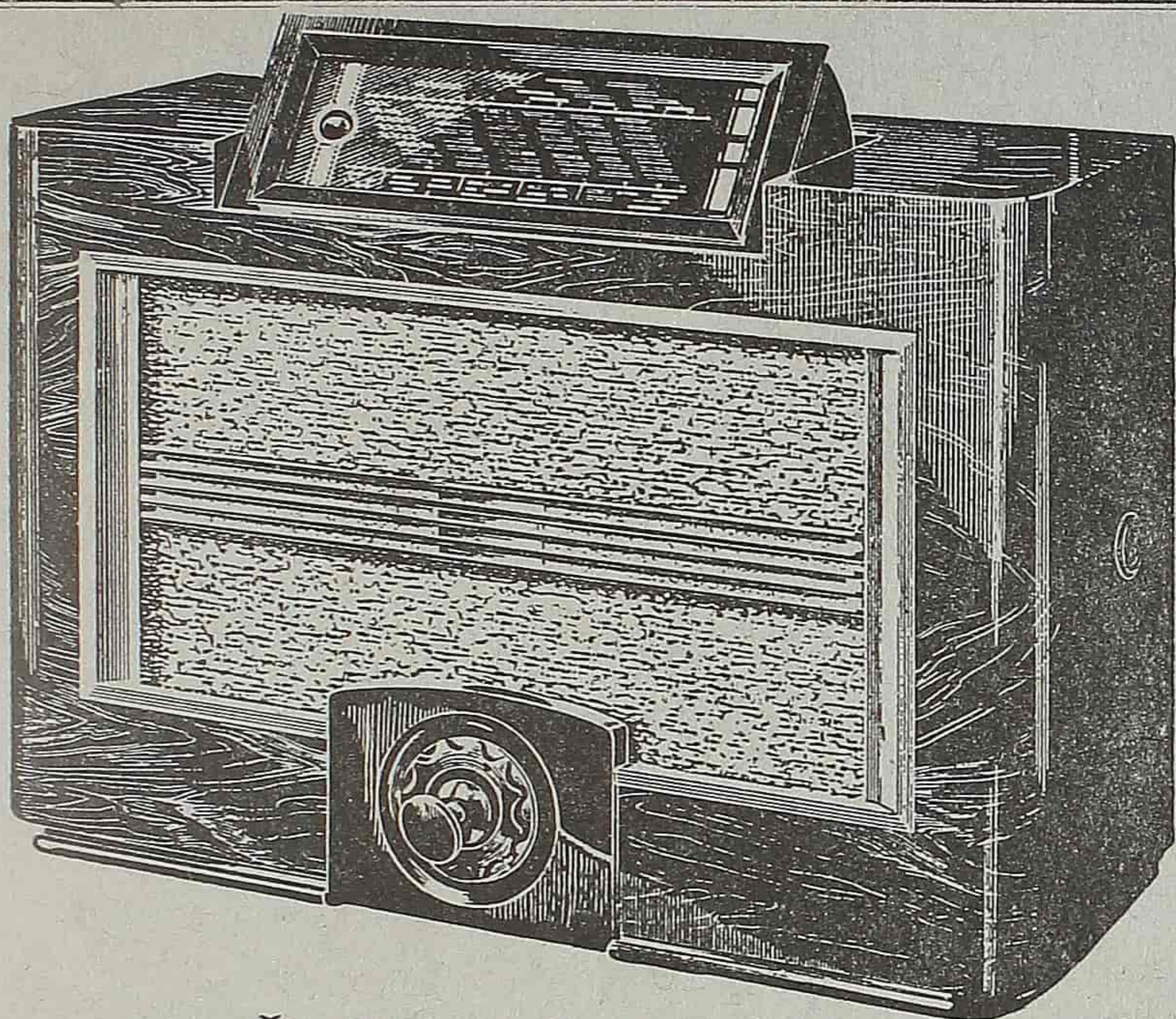
N A P O M E N A :

Broj klubova koji nisu poslali izveštaj: 2

Broj klubova koji imaju frekvenciju 70% ili više: 26

Vlasnik, glavni i odgovorni urednik: Stevan K. Pavlović, Beograd, Jevremova 39

Grafički umetnički zavod „Planeta“, Beograd, Dobračina broj 55

Čudo radio tehnike
PHILIPS

„Mazurka 890“

Radio — automat, prijemnik sa svim rafinementima moderne radio tehnike! Ekskluzivni pronalasci ovog prijemnika iznenadiće i najvećeg probirača.

Pregledajte bez obaveze ovo čudo kod naših trgovaca

PHILIPS RADIO

**J. HUTTER in DRUG
 MARIBOR**

Prva domaća tvornica klotova i silkova

Tvornica pamučnih štofova,
 mehanička tkačnica i bojadisaona vunelih proizvoda
 tvornica konca za šivenje najmodernija predionica

Дочекајте пролеће у новим ципелама!

15.-

За лепе дане најподеснија и најјефтинија дечја платнена ципела са гуменим ђоном. Вел. 27—34 Дин 19.—, бр. 35 до 42 Дин 25.—. Мушке Дин 29.—. У белој, сивој и смеђој боји.

19.-

45.-

Несташној деци за школу и играње најподесније су ове полуципелице, од јаке коже са неподеривим гуменим ђоном. Од бр. 31—34 Дин 49.—, од бр. 35—38 Дин 59.—

29.-

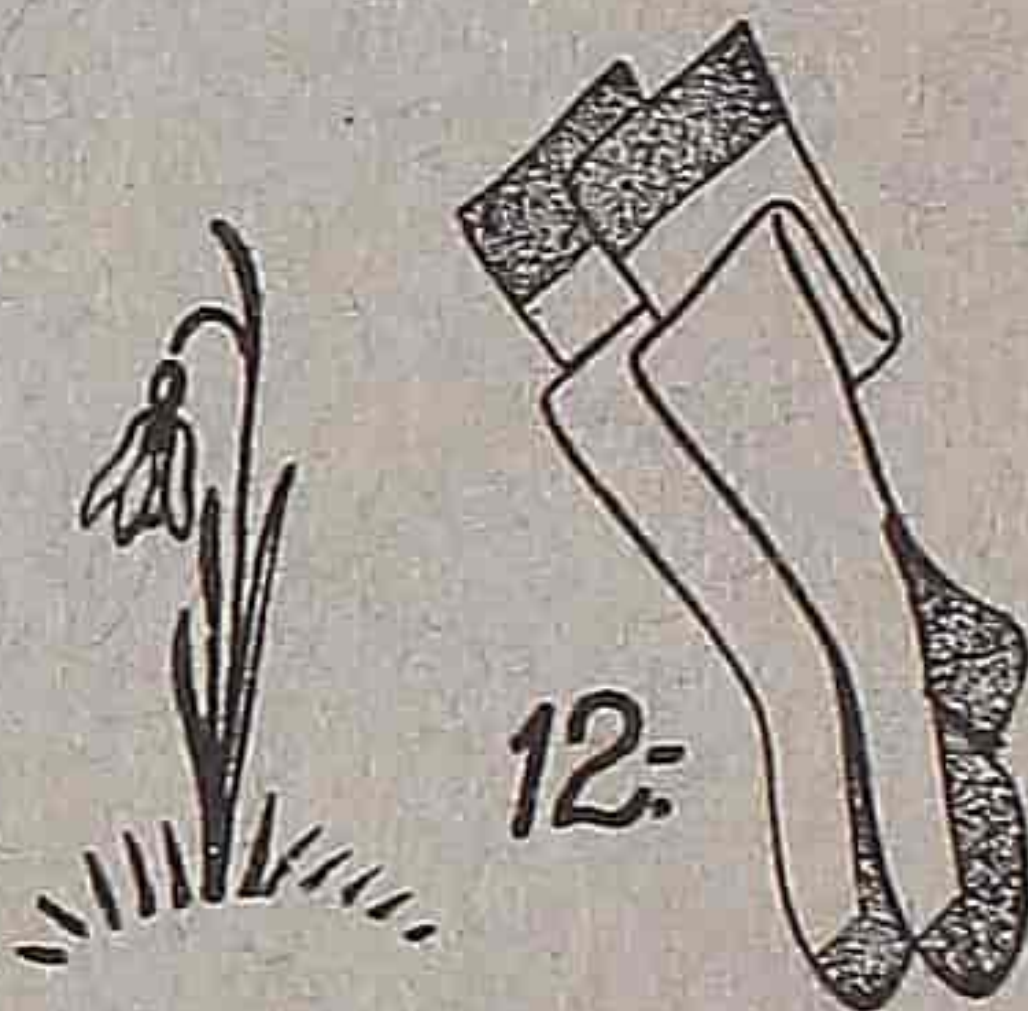

Дечије целогумене ципелице на шпангу практичне за школску децу која далеко иду у школу. Вел. 27—30 Дин 25.—, 31—34 Дин 29.—, женске Дин 35.—.

69.-

Угодна платнена полуципела на шпангу са гуменим ђоном и ниском петом. Рађене у драп. и сивој боји.

12.-

Врло погодне и елегантне дамске ципелице израђене од црног или плавог дифтина са кожним ђоном. Израђујемо их са полувисоком и ниском потпетицом у разним украсима. Коштају само 69.— Дин.

79.-

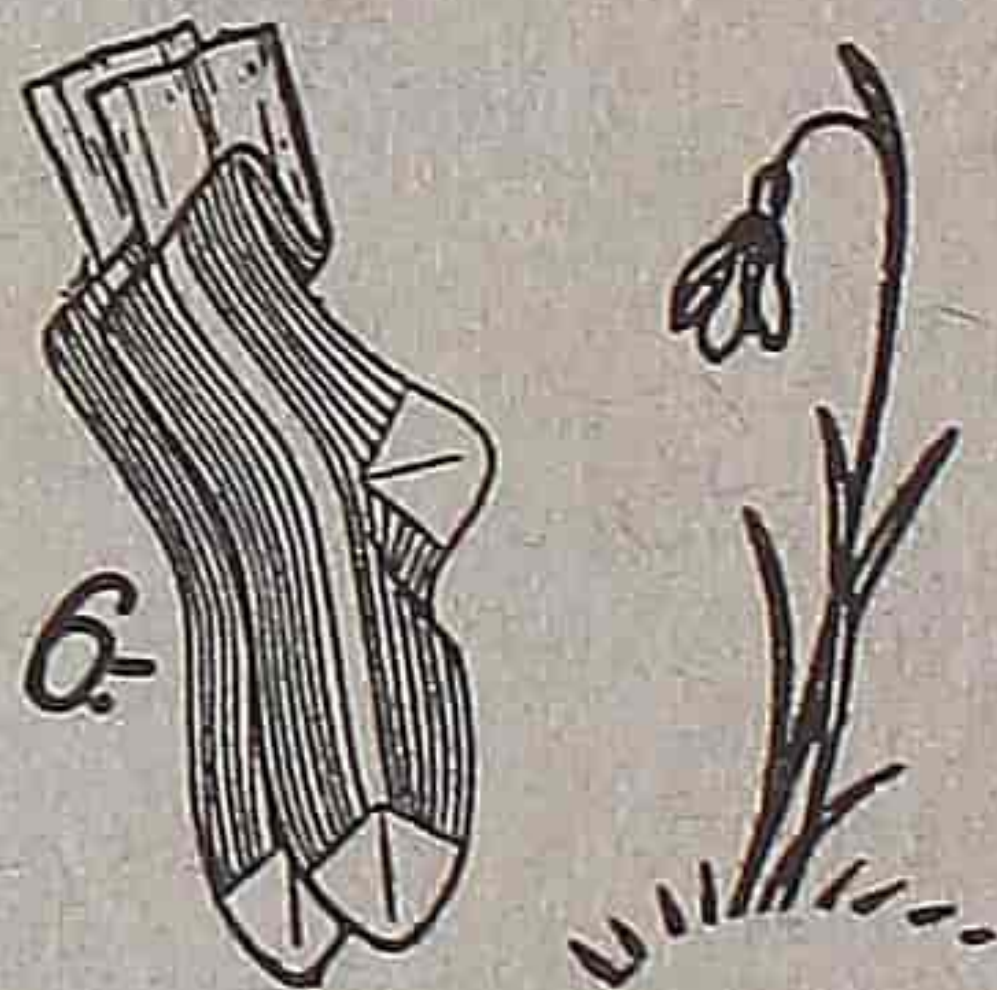

МИРА
Танка али трајна кончана чарапа која уљепшава линију ноге. На прстима и пети специјално појачане.

89.-

Нови прољетни модел израђен од финог смеђег бокса са укуским и финим украсом, кожним ђоном и лагом полувисоком потпетицом.

6.-

Нови прољетни модел. Лаква женска полуципела израђена од fine телеће коже у црној и смеђој боји са кожним ђоном и полувисоком потпетицом.

79.-

ГОРДАН
Фина мушка чарапа у разним десепима израђена од чврстог памука и вештачке свиле.

89.-

Удобне и лагане мушке сандале са кожним ђоном и гуменом потпетицом. Дечје од Дин 45.— до 59.—, женске Дин 69.—.

За штрапац и посао ненадокидиве су мушке полуципеле израђене од јаког бокса, у црној и смеђој боји са еластичним неподеривим ђоном.

Башиа